

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-1

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Želešice. Polotovar sekerky (viz obr. 5, str. 40).
Želešice. Axe blank (see Fig. 5, Pg. 40).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2015
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ
A VE SLEZSKU 2014

OVERVIEW OF EXCAVATIONS IN MORAVIA
AND SILESIA 2014

ÜBERSICHT DEN GRABUNGEN IN MÄHREN
UND SCHLESIEN 2014

DOBA BRONZOVÁ

BRONZE AGE

BRONZEZEIT

ARCHLEBOV (OKR. HODONÍN)

„Dolní padělky“. Starší doba bronzová (únětická kultura). Pohřebiště. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během přípravných prací pro vrt Archlebov 1 byl Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i., proveden záchranný výzkum. Investorem byla společnost MND, a. s. Popis zkoumané plochy viz oddíl „eneolit“. Největší část zkoumaných archeologických situací představovalo pohřebiště únětické kultury a s ním současné sídliště. Pohřebiště se nepodařilo prozkoumat kompletně. Na omezené ploše stavby jsme zachytili jižní a východní okraj. Západní a částečně severní hranice pohřebiště již zabíhala mimo zkoumanou plochu. Celkem jsme odkryli 19 hrobů, které se vyznačovaly velkou variabilitou ve velikosti a hloubce hrobových jam i v množství a zachování hrobové výbavy. Všechny rozměrnější hrobové jámy byly již v pravěku vyloupeny. Svědčí o tom zjištěné vykrádací šachty uvnitř hrobů a současně dislokace kosterních pozůstatků ke stěnám hrobových jam. V těchto hrobech se zachovaly jen zbytky hrobové výbavy – drobné ozdoby, sekerka. Kromě toho i keramika, z níž se podařilo rekonstruovat typické únětické tvary – ploché mísy, hrnky s uchem v dolní části, zásobnice. Menší hrobové jámy patřily zřejmě chudšímu obyvatelstvu a byly vybaveny pouze keramikou. Několik z těchto hrobů nebylo vyloupeno a hrobová výbava i kosterní pozůstatky se zachovaly v původním uložení.

Jak jsme již uvedli v úvodu, kromě hrobových nálezů jsme na ploše prozkoumali i 40 dalších objektů. Zčásti se jednalo o kúlové jamky, které byly patrně součástí nadzemních staveb, zčásti o sídlištní objekty – především o vakovité zásobní jámy únětické kultury, přičemž hroby nebyly od zásobních jam nijak oddělené a docházelo k jejich vzájemnému prolínání.

Plocha výzkumu se na ZM ČR 1:10 000 list 24-44-17 nachází mezi body Z:J (mm): A: 80:165; B: 85:165, C: 85:152; D: 78:146.

Blanka Mikulková

Resumé

Archlebov (Bez. Hodonín), „Dolní padělky“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

„Pod Lipníky“, „U Krbu“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2014 byl prováděn záchranný archeologický výzkum na stavbě, která měla za cíl zrekonstruovat pátevní vodovod na trase Boskovice – Velké Opatovice. Během průzkumu bylo zjištěno několik chronologických horizontů pravěkého a středověkého osídlení v celkem pěti polohách (viz oddíly Doba bronzová, Doba železná a lokalita Knínice u Boskovic ve svazku Středověk a novověk).

Tato polykulturní lokalita, mimo jiné s několika depoty bronzových předmětů slezské kultury, byla objevena již při stavbě železnice Skalice nad Svitavou – Velké Opatovice v roce 1907. V následujícím období zde byly pravidelně konány povrchové průzkumy, které dokládaly význam a rozlehlost tohoto sídliště.

Výrazný horizont pravěkého osídlení tvořily na lokalitě vedle mnoha neolitických jam (viz oddíl Neolit) nálezy z doby lužických popelnicových polí. Z tohoto období byla prozkoumána řada zásobních jam, z jejichž výplní jsme vyzvedli velmi početný soubor keramických i nekeramických nálezů. V některých případech byly v nalezených souborech přítomny i početné keramické závaží a přesleny. V jednom objektu byla nalezena i zoomorfní nádoba. Doklad kovolitecké činnosti nám přinesl nález kamenného kadlubu (pro výrobu rydla?) a jedno dochované bronzové rydlo. V lokalitě „Pod Lipníky“ tak bylo prozkoumáno více než 120 zahloubených objektů a byl pravděpodobně nalezen severní okraj jinak kontinuálního osídlení. Po cca 150 m z archeologického hlediska negativního prostoru byly v trase vodovodu pozorovány další stopy po pravěkém osídlení v poloze „U krbu“. Zde se již neolitické nálezy objevují zcela ojediněle (snad jen ve dvou objektech z přibližně padesáti) a výrazně převládaly sídlištní jámy z mladší doby bronzové. Pravděpodobně nejvýznamnější objev, který byl v tomto prostoru proveden, byl odkryv části půdorysu nadzemní stavby z období lužických popelnicových polí.

Místo výzkumu je v souřadnicovém systému S-J-TSK určeno bodem $y = 589588$; $x = 1126123$.

Marek Lečbych

Resumé

Boskovice (Blansko District), „Pod Lipníky“, „U Krbu“. A part of Urnfield period settlement was excavated during a rescue excavation in 2014.

BULHARY (OKR. BŘECLAV)

Intravilán (ppč. 556/1). ÚK, KSPP. Vrstva. Záchran-
ný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum provedený v letech 2013 až 2014 na akci II/42117 Bulhary, průtah (okr. Břeclav), doložil pozůstatky staršího osídlení v úseku vymezeném křižovatkou cest jihozápadně od Dietrichsteinského dvora č. p. 90 a domem č. p. 66, tj. přibližně v délce 265 m (Kos 2014). Dalším zjištěním je přítomnost pravěké vrstvy severozápadně od obecního úřadu (č. p. 88), kde byl sledován řez v propadu, který se objevil po snížení vozovky díky havarijnímu stavu staré kanalizace. Asi 2–6 m západně propadu byly zjištěny pozůstatky kulturní vrstvy z doby bronzové (patrně únětické kultury). Od č. p. 75 po č. p. 66 byly mezi výkopy inženýrských sítí sledovány útržky kulturních vrstev z období pravěku, mimo jiné i z doby bronzové (únětická kultura a kultura středodunajských popelnicových polí).

Petr Kos

Literatura

Kos, P. 2014: *Bulhary 2013-2014 – Průtah II/45117*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 428/14. Uloženo: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Resumé

Bulhary (Bez. Břeclav), Gemeinde. Ältere und jüngere Bronzezeit. Schichte. Rettungsgrabung.

ČECHYNĚ (OKR. VYŠKOV)

Extravilán. Střední doba bronzová (k. mohylová).
Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení nálezů:
Muzeum Vyškovska.

V podzimních měsících roku 2013 začal investor, Státní pozemkový úřad, Krajský pozemkový úřad pro Jihomoravský kraj – pobočka Vyškov, s budováním polní cesty C3 v jižní části katastru obce Čechyně. Východně od budované komunikace protéká Němčanský potok. Lokalita se nachází v nadmořské výšce 260 m.

Záchraný výzkum provedlo vyškovské pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., ve dvou etapách (říjen 2013 a duben 2014). Během první etapy byly prozkoumány dva objekty ze střední doby bronzové (500, 501). Objekt 500 byl mohutná vakovitě zahloubená zásobní jáma, obsahující značné množství rekonstruovatelných zlomků keramiky.

Plocha výzkumu je na ZM ČR 1 : 10 000 list 24-43-04 vymezena body: A: 320 mm od Z s.č. a 143 mm od J s.č.; B: 321 mm od Z s.č. a 185 mm od J s.č.

Blanka Mikulková

Resumé

Čechyně (Bez. Vyškov), Außenbereich. Mittlere Bronzezeit – Mittledanubische Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

DRŽOVICE NA MORAVĚ (OKR. PROSTĚJOV)

„Díly odvrahoviční“. ÚK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 14. 4. až 24. 6. 2014 proběhl záchraný archeologický výzkum na stavbě „Teplovod pro vytápění objektů ZD Vrahovice“, k. ú. Držovice na Moravě a k. ú. Vrahovice, okr. Prostějov. V těsné blízkosti bioplynové stanice ZD Vrahovice, v poloze „Díly odvrahoviční“, k. ú. Držovice na Moravě, byly liniovým výkopem (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-01, linie mezi body 107:204 a 115:199), v souladu s očekáváním (k významné polykulturní lokalitě např. Fojtík 2014, 49–52, zde též úplný přehled pramenů a literatury), porušeny výplně cca jedné desítky archeologických objektů, které byly zdokumentovány a ověřovány. Tyto zůstaly povětšinou blíže nedatovány (obj. K 500, K 501, K 504, K 505, K 507, K 509) nebo poskytly jen drobné kolekce keramiky kultury s lineární keramikou (obj. K 502, K 506, K 508). Výjimkou byl objekt K 503, u kterého bylo s ohledem na výraznější obsah nálezů, ale i jeho chronologickou příslušnost k únětické kultuře (ta byla na lokalitě dosud zcela neznámou komponentou osídlení), přistoupeno k plošnému odkryvu. Z reliktu sídlištní jámy únětické kultury (obr. 1) byl takto získán nejen průkazný soubor keramiky, zvířecích kostí či kostěných nástrojů, ale i velmi cenný a v kontextu hmotné kultury starší doby bronzové jen zcela zřídka se objevující dvojbřitý kamenný sekeromlat (z moravských nálezů můžeme uvést artefakt pocházející z hrobu č. 41/1997 na lokalitě Olomouc-Slavonín, Horní lán, Bém a kol. 2001, 55, obr. 53 a 55).

Pavel Fojtík

Literatura

Bém, M. a kol. 2001: *Archeologické zrcadlení*. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc.

Fojtík, P. 2014: Pravěké a raně historické osídlení katastru obce Držovice, okr. Prostějov. *Střední Morava* 38, 43–74.

Resumé

Držovice na Moravě (Bez. Prostějov), „Díly od-vrahoviční“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungs-grabung.

Obr. 1. Držovice na Moravě. Jáma ze starší doby bronzové.

Abb. 1. Držovice na Moravě. Grube aus der älteren Bronzezeit.

DUBICKO (OKR. ŠUMPERK)

„Za kostelem“/ulice Na Tvrzi. Pozdní doba bronzová. KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

V srpnu a září roku 2014 byl proveden záchraný archeologický výzkum na ploše výstavby řadových rodinných domů v lokalitě Dubicko – Na Tvrzi. Zkoumaná lokalita se nachází na okraji intravilánu obce, v trati Za kostelem, cca 150 m jihovýchodně od kostela Povýšení sv. Kříže, na mírném jihozápadním svahu nad drobnou místní vodotečí, v nadmořské výšce 290–292 m. Místo nálezů archeologických objektů je na mapě ZM ČR 1:10 000, listu 14-43-10 identifikováno těmito koordinátami: 165:178 a 266:175 (měřeno v mm od ZSČ:JSČ).

Stavba řadových rodinných domů se nacházela v ulici Na Tvrzi, kde bylo v letech 2010 – 2012 také v souvislosti s výstavbou prozkoumáno množ-

ství objektů z období popelnicových polí (Halama 2012; Halama 2013). V druhé polovině roku 2014 zde bylo odkryto dalších několik stovek objektů při prodloužení stávající komunikace východním a severním směrem. Výzkum prováděli kolegové z Vlastivědného muzea v Šumperku a firmy Archaia Olomouc, o. p. s.

Na ploše stavby řadových rodinných domů bylo odkryto celkem 5 archeologických objektů datovaných do pozdní doby bronzové, do kultury slezskoplatěnické. Objekty byly zkoumány pouze v řezu, v základových pasech budoucích rodinných domů. Sídlištní objekty reprezentují jednoduché sídlištní jámy (obj. č. 1, 3 a 5) a menší jamky (obj. č. 4). Objekt č. 2 je pravděpodobně relikv z většího hliníku. Nejpočetnějším archeologickým nálezem na zkoumané lokalitě byly zlomky keramiky, v malé míře zde byly zastoupeny i zlomky zvířecích kostí a mazanice.

Vendula Vránová

Literatura

Halama, J. 2012: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 53(1), 128, 162–163.

Halama, J. 2012: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 53(2), 142.

Halama, J. 2013: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 54(1), 179.

Resumé

Dubicko (Šumperk District), „Za kostelem“/Na Tvrzi Str. Final Bronze Age. Silesian-Platěnice Culture. Settlement. Rescue excavation.

During a rescue archaeological research in Dubicko five settlement features were excavated. The features are dated back to the Silesian-Platěnice Culture.

DUBICKO (OKR. ŠUMPERK)

„Za kostelem“, parc. č. 364/3. KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, přír. č. 11/2014.

Jedná se o polykulturní sídlištní lokalitu (zapsanou v SAS pod č. 14-43-10/1), známou již od 20. let 20. století; doloženy jsou nálezy z období mladého paleolitu, neolitu, kultury lužických popelnicových polí a středověku. Naleziště se nachází na polích na jihovýchodním okraji obce, které zde mají mírný zhruba jihozápadní sklon nad drobnou místní vodotečí. Koordináty: ZM 1:10000 14-43-10, 270:172, 280:175, 278:186.

Vlastivědné muzeum Šumperk na lokalitě postupně v letech 2010, 2011 a 2013 realizovalo plošné záchranné archeologické výzkumy, vyvolané stavbou nové ulice a 5 rodinných domů (stavební obvod Na Tvrzi; Halama 2012; Halama 2014).

Ve 2. polovině roku 2014 byl proveden výzkum v trase navazujících dalších budoucích komunikací (stavební obvod Na Tvrzi II), které byly naplánovány výše ve svahu. Vzhledem k většímu rozsahu skrývky provedlo Vlastivědné muzeum Šumperk výzkum pouze v jeho západní části, zatímco východní části plochy se ujala Archaia Olomouc, o. p. s. Dle hustoty objektů je zřejmé, že až v tomto roce stavební práce zachytily jádro polykulturního sídliště.

Na úseku zkoumaném Vlastivědným muzeem Šumperk se nacházelo celkem 128 zahloubených objektů (č. 193–320 – kontinuální číslování od zahájení výzkumů na lokalitě v r. 2010) – většina patří kultuře lužických popelnicových polí, ovšem několik objektů spadá do kultury s lineární keramikou (viz oddíl Neolit v tomto svazku). Z různých sídlištních jam lze typově určit jámy zásobního charakteru, kúlové jamky, hliníky (objekt č. 217 a 218), pec (obj. č. 206) a zajímavý výrobní objekt s přepálenou až zestruskovatělou keramikou, struskou, kousky rudy (?) a uhlíky (č. 236). Zajímavá byla zásobní jáma č. 204, v jejíž svrchní části byl sklad několika desítek surovinově různých větších kamenů a 2 zlomené zrnětky. Vyzvednuto bylo množství keramického materiálu (v několika případech větší torza), mazanice, dále několik zrnětek, štípaná industrie a kovové artefakty (fragменты bronzových předmětů – zejména jehlic – a měděné/bronzové slitky, pocházely jak z výplní objektů, tak z detektorové prospekce orniční vrstvy). V několika objektech se zachovaly zvířecí kosti, zuby a také archeobotanický materiál – uhlíky a rostlinné makrozbytky.

Jakub Halama

Literatura

Halama, J. 2012: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 53(1), 162–163.

Halama, J. 2014: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 55(1), 196.

Resumé

Dubicko (Bez. Šumperk), „Za kostelem“, Parz. Nr. 364/3. Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung. Einlagerung der Funden: Heimatkundenmuseum im Šumperk, Zuwachs. Nr. 11/2014.

DYJE (OKR. ZNOJMO)

„Sad u nádraží“. ÚK, VS, SDM. Pohřebiště, sídliště. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p. o.

Na konci února roku 2014 začal v poloze „Sad u nádraží“ v k. ú. Dyje poměrně rozsáhlý archeologický výzkum, jehož hlavní objem prací byl realizován v měsících duben a květen. Výzkum Jihomoravského muzea ve Znojmě, p. o. nepřímo navázal na drobnou akci pracovníků Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., z roku 2005 (Čižmář 2006, 140). Během záchranného archeologického výzkumu se podařilo prozkoumat skrytou plochu o velikosti necelého 1 ha. Na ploše bylo zachyceno přes sto objektů spadajících do doby bronzové.

Jedním z nečekaných objevů se stala dvojice únětických komorových hrobů (obj. 608/H801 a 609/H802). V obou případech bylo možné pozorovat, zejména na stavu koster, druhotné zásahy. I přes „vykradení“ hrobů se z nich podařilo vyzvednout několik celých nádob, kostěné šídlo a pár kovových artefaktů, z nichž za zmínku stojí dvě vlasové ozdoby se zpětnou kličkou z měděného drátku potaženého elektronovým plechem z hrobu H802. Tyto dva osamocené hroby jsou patrně součástí většího, doposud neznámého pohřebiště, které by mohlo mít souvislost s nedalekým, stejně datovaným sídlištěm (Humpola 2014, 29; Podborský, Vildomec 1972, 159).

Vedle pohřebiště únětické kultury se na lokalitě podařilo zachytit i část sídliště věteřovské skupiny, a to její starší i klasické fáze. Mezi objekty převažovaly typické zásobnice. Z běžných nálezů vybočují pouze odkrytý relikt stavby možné srubové konstrukce (obj. 600–602) doplněné soustavou kúlových jamek. Na nároží stavby je navázán žlab (obj. 577) zatím nejasné funkce (obr. 2). Vzhledem k tomu, že se na lokalitě nachází také osídlení ze střední doby bronzové, nelze stoprocentně vyloučit příslušnost stavby ke středodunajské mohylové kultuře. Jinou situací, která vybočuje nad rámec běžných nálezů, je objev ženské lebky se zhojeným sečným zraněním. Lebka se nacházela na dně většího věteřovském hliníku (obj. 603).

Největší objekt (obj. č. 501) odkrytý v poloze „Sad u nádraží“ můžeme přiřadit středodunajské mohylové kultuře. Z rozměrného hliníku se podařila zdokumentovat část o velikosti 16×14 m. Zbylá část zabíhá na sousední parcelu č. 622/2, která nebyla dotčena výzkumem. Objekt obsahoval velké množství keramického materiálu, několik kusů kostěné industrie, parohovou bočnici a několik předmětů z bronzů.

David Rožnovský

Literatura

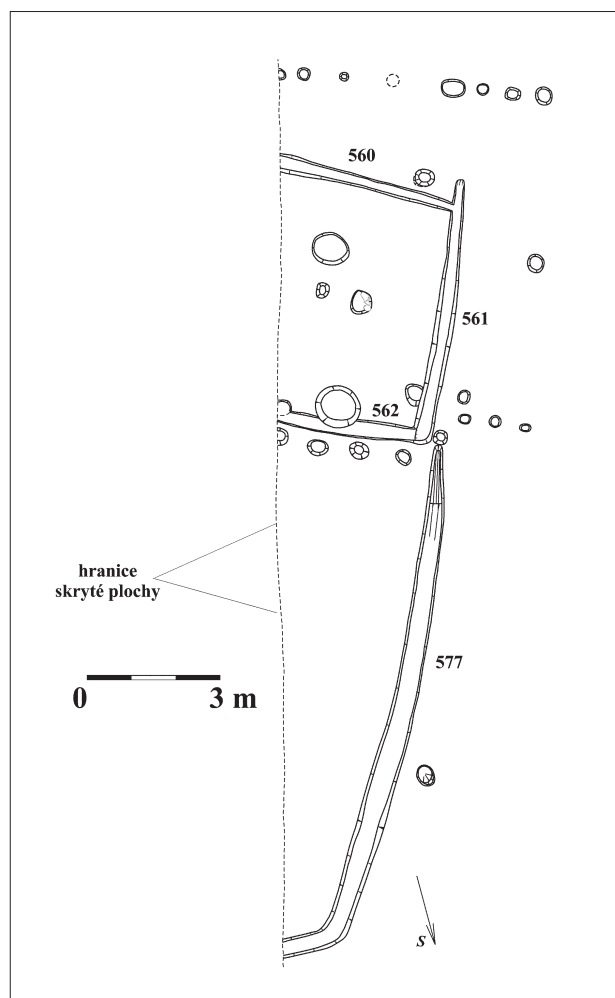
Čižmář, Z. 2006: Dyje (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 47, 140.

Humpola, D. 2014: Dyje (okr. Znojmo). *Výroční zpráva 2013*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, 29.

Podborský, V., Vildomec, V. 1972: *Pravěk Znojemska*. Brno, Znojmo: Musejní spolek v Brně a Jihomoravské muzeum ve Znojmě.

Resumé

Dyje (Bez. Znojmo), Flur „Sad u nádraží“. Bei Rettungsgrabung wurden zwei Gräber der Aunjetitzer Kultur und Siedlung der Věteřov-Gruppe und der Mitteldonauländische Hügelgräberkultur entdeckt.

Obr. 2. Dyje. Základy domu (obj. 560, 561 a 562) a další žlab (obj. 577).

Abb. 2. Dyje. Das Haus-fundament (Obj. 560, 561 a 562) und weitere Rinne (Obj. 577).

HNOJICE (OKR. OLOMOUČ)

„Mošťanky“. SDMK. Ohrazený areál, sídliště. Sondáž.

V průběhu srpna proběhl badatelský výzkum, jehož snahou bylo ověřit stáří nově zjištěného příkopového ohrazení severozápadně od obce. Lokalita se nachází v rovinné poloze na nevýrazné potoční terase asi 150 m od pravého břehu potoka Říčí. Na základě povrchových sběrů je v tomto prostoru známo polykulturní sídliště, na němž byly leteckou prospekci identifikovány příznaky příkopového ohrazení odpovídajícího rondelu. Po provedení magnetometrické prospekce se ukázalo, že se jedná o areál vymezený příkopem oválného půdorysu o rozměrech zhruba 180 a 150 m s jedním přerušením na jihovýchodní straně. V odstupu několika metrů jej na vnitřní straně lemuje dvojice palisád. Uvnitř i vně takto vymezené plochy se nachází množství objektů, jejichž vztah vzhledem k polykulturnímu charakteru lokality nelze jednoznačně ztotožnit.

Sonda o rozměrech 30×2 m profala severozápadní průběh příkopu i palisád (obr. 3). Pod 0,4 m mocnou ornici a 0,05–0,1 m kulturní vrstvy se v podloží rýsovaly zahloubené objekty. Z časových důvodů byla sonda příkopem zúžena na 1 metr. Příkop dosahoval šířky 6,3 m. Jeho stěny vanovitě klesaly až do hloubky 1,3 m, kde se vnitřní stěna příkopu schodovitě spadla až ke dnu v hloubce 1,95 m pod současným povrchem (obr. 3). Úroveň popisovaného schodu zároveň tvořila hranici charakteru jednotlivých vrstev. Horní část výplně byla homogenní pouze se splachovými vrstvičkami při vnitřní stěně. V hloubce 1,3–1,5 m vyplňovala celou plochu příkopu vrstva s množstvím lomových a říčních kamenů proložených spraší a jílem (snad destrukce zdi, obr. 4). Pod ní je výplň hutnější, humóznější s výraznější černou barvou, promíšená hrudkami podloží a obsahuje větší střepy a kosti. Dno příkopu bylo nepravidelně zvlněné.

V odstupu 8 a 12 m od vnitřní hrany příkopu byly magnetometricky zjištěny dvě liniové anomálie interpretované jako palisády. Tyto byly také doloženy výzkumem. Palisáda blíže příkopu (objekt 3) dosahovala šířky 0,5 m a hloubky 0,2 m. Objekt 4 (vnitřní palisáda) se po začistění na úrovni podloží vytratila. Vně příkopu se podařilo zachytit i část sídlištního objektu 2 s keramickým inventářem odpovídajícím střepům z příkopu, četnou mazanicí a tkalcovskými závažími.

Keramický inventář příkopu reprezentuje závěr vývoje mohylové kultury, čemuž odpovídá i radiokarbonové datum v rozmezí 1431–1264 BC (95,4%). Nově zkoumaná lokalita v Hnojicích odpovídá rozměry a řezem příkopu, dvojicí palisád i keramickými nálezy známé Skalce u Velimi, přesněji tamějšímu příkopu A, který je považován za nejstarší v rámci celé soustavy (Harding et al. 2007; Hrala et al. 2000).

Miroslav Daňhel

Literatura

Harding, A., Šumberová, R., Knüsel, Ch., Outram, A. 2007: *Velim. Violence and Death in Bronze Age Bohemia*. Praha: Institute of Archaeology of the CAS Prague.

Hrala, J., Šumberová, R., Vávra, M. 2000: *A Bronze Age fortified site in Bohemia*. Praha: Institute of Archaeology of the CAS Prague.

Resumé

Hnojice (Olomouc District), "Mošťánky". A new enclosure was studied using aerial survey and magnetometry. The test pit dug on the site cut a ditch and two palisades. The ditch was 6.3m in width and 1.95m deep and its infilling contained Middle Danube Tumulus culture pottery. This site is similar to Velim, trench A.

Obr. 3. Hnojice. Sonda příkopem. Ve spodní části patrný horizont kamenů.

Fig. 3. Hnojice. Trench cutting the ditch. The lower part contains stony layer.

Obr. 4. Hnojice. Lomové kameny promísené spraší a jílem.

Fig. 4. Hnojice. Quarried stones mixed with loess and clay.

HOLASOVICE (OKR. OPAVA)

„Dvůr“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V květnu 2014 proběhl drobný archeologický záchranný výzkum vyvolaný stavbou spádové dešťové kanalizace v areálu bývalého velkostatku, v prostoru archeologické kulturní památky (r. č. 31622/8 – 1379). V současné době areál využívá Muzeum Slezský venkov Holasovice.

V liniovém výkopu byly zachyceny kulturní vrstvy, které obsahovaly četné keramické fragmenty, štípanou industrii a zlomky zvířecích kostí. Jelikož musela být dodržena hloubka výkopu povolená stavbou a nebylo dosaženo podloží, není stratigrafie kompletní. Podle získaného keramického materiálu lze vrstvy datovat do slezské fáze období kultury lužických popelnicových polí. Kromě lužické keramiky byl nalezen i jeden fragment keramické nádoby, jež lze datovat do přelomu 15. a 16. století.

Na zkoumané lokalitě probíhaly výzkumy i v letech 2011 a 2012, při kterých byly objeveny středověké artefakty a nálezy kultury lužických popelnicových polí a kultury nálevkovitých pohárů. Nejspíše z důvodu neúplné stratigrafie nebyly nálezy kultury nálevkovitých pohárů na tomto výzkumu potvrzeny.

Jitka Štohandlová

Resumé

Holasovice (Opava District), „Dvůr“. Lausitz Urn-field culture. Settlement. Rescue excavation.

HOLEŠOV (K. Ú. KOLIČÍN, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Šeblínek“, výzkum Količín 1. Starší doba bronzová. Záchranný výzkum.

Při výzkumu kulturní vrstvy byly získány drobné keramické zlomky, které lze díky charakteru zpracování keramického těsta a způsobu výzdoby pomocí otisků šňůry spojit s nitranskou kulturou. Většinou jsou identifikovány jako fragmenty šálků. Tento časový horizont doplňují střepy velkých nádob odpovídajících únětickým nebo věteřovským hrncovitým nádobám, v několika případech i s pupíky, kterými bývá ozdobeno podhrdlí. Protože se však nenašla jiná únětická nebo věteřovská keramika, považujeme je za projev prolínání nebo kontaktů únětického prostředí s nitranským. Nitranské kultury mohou příslušet např. i některé silicitové šipky, pokud ovšem nejsou spojeny s kulturou se zvoncovitými poháry, která byla výzkumem také doložena (viz oddíl Eneolit).

Miroslav Daňhel

Resumé

Holešov (Količín Cadastre, Kroměříž District), „Šeblínek“, Količín 1. Nitra culture pottery style sherds were found in cultural layer. Some influence of Únětice culture can be traced.

HRABOVÁ (K. Ú. HRABOVÁ, OKR. ŠUMPERK)

„Luh“, parc. č. 1618/6, RD Motykovi. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na polykulturní lokalitě známé z předchozího roku (Zeman 2014) byl v dubnu 2014 proveden záchranný archeologický výzkum před výstavbou dalšího rodinného domu, tentokrát manželů Motykových na parcele č. 1618/6. V západní polovině parcely, níže po svahu, byla zachycena sídlištní kulturní vrstva, která byla zkoumána ručním odrýváním ve čtvercové síti 4×4 m. Ve východní polovině parcely byly zjištěny sídlištní objekty zahloubené do sprašového podloží. Na zkoumané parcele se pravděpodobně podařilo odkrýt část jádra sídliště kultury lužických popelnicových polí s hustou zástavbou převážně hospodářského charakteru. Závažným dokladem o vnitřní dispozici sídliště je zachycení mělkého žlabu (snad reliktní palisády), vymezujícího určitý okrsek osady. Z původních nadzemních struktur lze zatím identifikovat jednu obytnou halovou stavbu o rozměrech zhruba 16,3×5 m, vymezenou po obvodu sloupovými jámami s možnou vnitřní stěnou v její severní části, která je po obvodu lemována zásobními a odpadními jámami.

Získaný nálezový inventář není příliš bohatý. Vyjma dvou celých mís se jedná především o fragmentárně dochovanou nezdobenou hrubou kuchyňskou keramiku hrncovitých tvarů (výjimkou je svislé prstování nebo ryté linie) doplněnou nálezy kamenných brousků a zrnotěrek a kusů mazanice. Z kovových předmětů byla v kulturní vrstvě obsažena jehlice se svinutou hlavicí (obr. 5), která osadu rámcově datuje do lužické fáze komplexu lužických popelnicových polí.

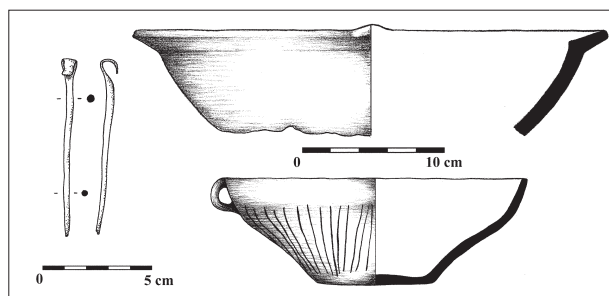
Tomáš Zeman

Literatura

Zeman, T. 2014: Hrabová (k. ú. Hrabová, okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 55(1), 197, 219.

Resumé

Hrabová (Bez. Šumperk), „Luh“, Prz. N. 1618/6, Familienhaus Motykovi. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 5. Hrabová. Výběr nálezů.

Abb. 5. Hrabová. Auswahl der Befunde.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Hřebavec před dráhou“. Mladší doba bronzová. Ojedinělý nález. Záchranný výzkum.

Během záchranného výzkumu, souvisejícího s přeložkou Němčického potoka (viz take oddíl Doba železná a svazek Středověk a novověk), byla v nivním sedimentu ve východní části prozkoumané plochy zachycena kumulace keramických fragmentů, pocházejících z velké části z jedné nádoby, které jsou datovány do mladší doby bronzové. Tento nález indikuje přítomnost blízké sídlištní jednotky v okolí výzkumu, nejpravděpodobněji byl keramický materiál přemístěn meandrujícím tokem původního koryta Němčického potoka z trati „Hřebavec před dráhou“, nacházející se severně od místa výzkumu.

Miroslav Popelka

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž), „Hřebavec před dráhou“. Jüngere bronzezeit. Einzelfund. Rettungsgrabung.

IVANOVICE NA HANÉ (OKR. VYŠKOV)

„Padělky od Medlovic“, „Spravedlnost“, „Borůvka“. KLPP. Sídliště, pohřebiště. Badatelský výzkum.

V souvislosti s řešením projektu GAČR 14-33170P „Archeologie střední a mladší doby bronzové - kontext a informační potenciál rozsáhlých záchranných výzkumů“ proběhly prospekční práce a drobné sondáže ve třech polohách v katastru Ivanovic, které přímo navázaly na objevy v trase dálnice D1 z let 2002–2003. Ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, v. v. i. (R. Křivánek), bylo provedeno plošné magnetometrické měření, na něž navázala systematická prospekce s použitím detektorů kovů a drobná sondáž v polohách Ivanovice 3 a 7. Primárním cílem bylo získat soubory archeobotanického materiálu, informace o podobě kompletních nálezoých souborů a ověřit výsledky geofyzikálního průzkumu.

mu. V poloze Ivanovice 3 byla zachycena skupinka izolovaných objektů, přičemž ve dvou případech se překvapivě jednalo o jámové žárové hroby z mladší doby bronzové. V poloze Ivanovice 7 byly odkryty části běžných sídlištních jam, v jednom případě mohlo být dokumentováno menší depozitum. Prospekce detektory kovů potvrdila výrazné narušení těchto známých lokalit, přinesla však i některé překvapivé nálezy, které jsou dosud ve stádiu laboratorního zpracování. Dokončení akce je plánováno na rok 2015.

David Parma

Resumé

Ivanovice na Hané (Bez. Vyškov), „Padělky od Medlovic“, „Spravedlnost“, „Borůvka“. Urnenfelder-kultur. Siedlung, Gräberfeld. Forschungsgrabung.

KORYČANY (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Škobeře“. Střední/mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Od června do října 2014 probíhal při rekonstrukci komunikace II/432 mezi obcemi Koryčany a Jestřabice (extravilánový úsek) záchranný archeologický výzkum, při kterém byla v poloze „Škobeře“ na západním okraji k. ú. Koryčany (místo nálezů lze na ZM ČR 1:10 000, list 25-44-13, lokalizovat v bodě určeném koordinátou 49:23 mm od Z:J s.č.) zachycena a částečně prozkoumána zásobní jáma, datovaná na základě vyzvednutého materiálu na přelom střední a mladší doby bronzové. Kolekce vyzvednutého keramického materiálu byla doplněna také o osteologický materiál, kámen, použitý jako ruční mlýn k mletí obilí (zrnotěrka) a mazanici, která je dokladem existence nadzemních konstrukcí v okolí objektu.

Miroslav Popelka

Resumé

Koryčany (Bez. Kroměříž), „Škobeře“. Mittlere/jüngere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KRNOV (K. Ú. OPAVSKÉ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

„Burgberg“ (Přední cvilínský kopec). KLPP. Bronzová jehlice. Náhodný nález.

Jehlici nalezl Ludvík Sosín při pochůzce terénem pomocí detektoru kovů Whites prizm 4 v prosinci 2014, a to na východním svahu Burgbergu (Předního cvilínské kopce) v zalesněném prostoru v hloubce

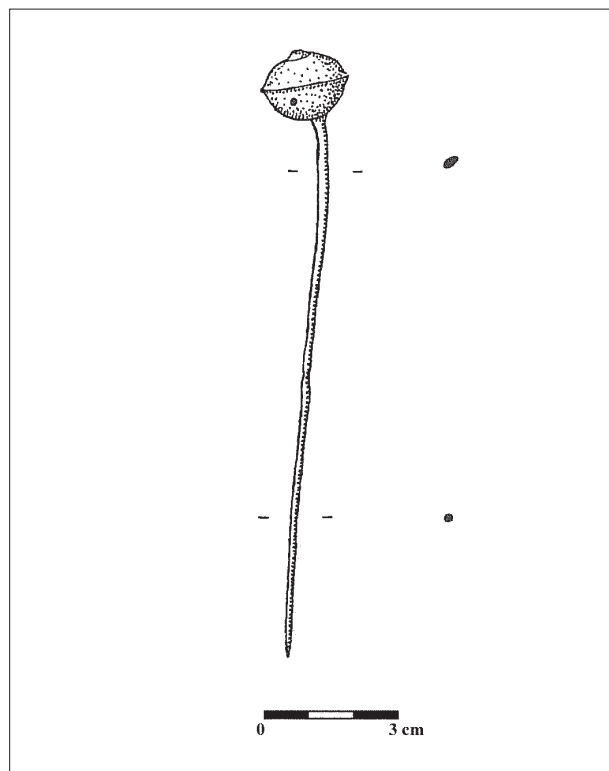
do 15 cm – tento nález lze tedy klasifikovat jako povrchový sběr.

Jedná se o bronzovou jehlici s kulovitou (cibulovitou?) hlavicí s provrtem hlavice. Kulovitá hlavice je dutá, vzniklá spojením ze dvou kusů; provrt je umístěn cca v polovině její spodní části. Horní část hlavice je na svém vrcholu ukončena drobnou „čepičkou“. Jehla je celá; zhruba ve své polovině je nalomena. Horní část jehly má průřez čoučkovitý, dolní téměř kruhový (obr. 6).

Celková délka jehlice je v dochovaném stavu (jehla je mírně pozohýbaná) 131 mm, délka jehly 117 mm, výška hlavice (včetně „čepičky“) 15 mm, průměr hlavice v místě spoje obou polovic 17 mm, tloušťka jehly v horní části 2,5×2 mm, v dolní části 2mm. Celý povrch jehlice je pokryt souvislou téměř černou patinou.

Vzhledem k okolním doposud známým nálezům doby bronzové z Burgbergu, Schellenburgu (Zadního cvilínského kopce) a Červeného Dvora (souhrnný přehled např. Bříza 2006, 19–29; Pavelková 2011, zejména 56 a níže) lze zde prezentovaný nález datovat do kultury lužických popelnicových polí. Jehlice je uložena v Městském muzeu Krnov.

Svatopluk Bříza, Ludvík Sosín

Obr. 6. Krnov. Bronzová jehlice. Kresba S. Bříza.

Abb. 6. Krnov. Bronzenadel. Zeichnung von S. Bříza.

Literatura

Bříza, S. 2006: *Pravěké památky Krnovska*. Krnov: Městské, informační a kulturní středisko.

Pavelková, M. 2011: *Archeologické nálezy z období lužických popelnicových polí na Krnovsku*. Rkp. diplomové magisterské práce. Uloženo: Slezská univerzita v Opavě.

Resumé

Krnov (Kat. Opavské Předměstí, Bez. Bruntál), „Burgberg“ (Přední cvílinický kopec). Lausitzer Urnenfelderkultur. Bronzenadel. Einzelfund.

KRNOV (K. Ú. OPAVSKÉ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

Hradisko Schellenburg (Zadní cvílinický kopec). KLPP. Bronzový srp. Náhodný nález.

Srp našel Miroslav Legerski při pochůzce lesem v prostoru výšinného hradiště Schellenburg (Zadní cvílinický kopec) pomocí detektoru kovů v lesní hrabance v hloubce do 15 cm, tento nález lze tedy klasifikovat jako povrchový sběr.

Jedná se o bronzový srp s řapem. Hrot čepele srpů je ulomen, drobný řap (či jen pahýl původně většího řapu?) je ohnut do lící strany srpů. Hmota srpů vykazuje zřetelné stopy přepálení. Dochovaná délka srpů je 105 mm, největší šířka čepele 23 mm. Povrch předmětu je pokryt zelenou patinou, v místech nejsilnějšího přepálení oprýskanou na černý podklad (obr. 7).

Vzhledem k tomu, že nález pochází z vnitřní plochy hradiště kultury lužických popelnicových polí (souhrnně s přehledem literatury např. Dehnerová 2000 a Pavelková 2011, nejnovější nálezy Bříza 2004, 2008 a Bříza, Pavelková, Ulahel 2012), lze jej zařadit do tohoto období – nejspíše do jeho slezské fáze, kdy zde intenzita osídlení dosahovala vrcholu. Nález je uložen v Městském muzeu Krnov.

Svatopluk Bříza, Miroslav Legerski

Literatura

Bříza, S. 2004: *Schellenburg. Vývraty 1. 1997 – 2001*. Krnov: Městské, informační a kulturní středisko.

Bříza, S. 2008: Krnov (okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 50, 288–289.

Bříza, S., Pavelková, M., Ulahel, P. 2012: Krnov

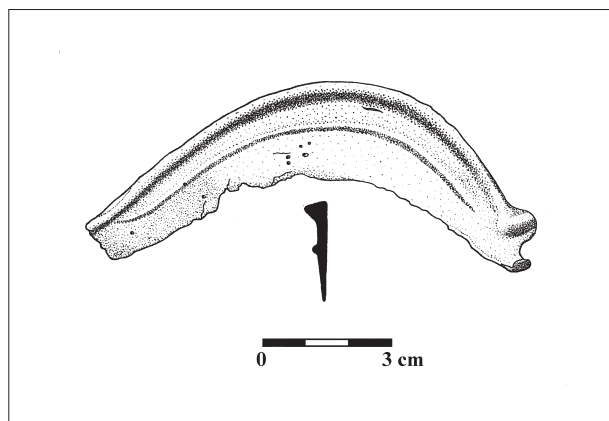
(Opavské předměstí, okr. Bruntál). *Přehled výzkumů* 53(1), 164–166.

Dehnerová, H. 2000: *Osídlení lokality Úvalno-Cvílín v období lužické kultury*. Rkp. magisterské diplomové práce. Uloženo: Ústav archeologie a muzeologie, Masarykova univerzita Brno.

Pavelková, M. 2011: *Archeologické nálezy z období lužických popelnicových polí na Krnovsku*. Rkp. magisterské diplomové práce. Uloženo: Ústav archeologie, Slezská univerzita v Opavě.

Resumé

Krnov (Kat. Opavské Předměstí, Bez. Bruntál), Höhensiedlung Schellenburg (Zadní cvílinický kopec). Bronzesichel. Lausitzer Urnenfelderkultur. Einzelfund.

Obr. 7. Krnov, hradiště Schellenburg. Bronzový srp. Kresba S. Bříza.

Abb. 7. Krnov, Höhensiedlung Schellenburg. Bronzesichel. Zeichnung von S. Bříza.

KŘENOVICE (K. Ú. KŘENOVICE U ŠLAVKOVA, OKR. VYŠKOV)

Ulice Zbýšovská. Starší doba bronzová. Sídliště.

Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum Vyškova.

Záchranný výzkum provedený Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i., byl vyvolán stavbou rodinného domu. Zkoumaná poloha se nalézá na mírném jihovýchodním svahu u jihozápadního okraje intravilánu Křenovic v nadmořské výšce 210 m. Nejbližším vodním zdrojem je potok Rakovec protékající ve vzdálenosti cca 500 m východně od zkoumané plochy. Plocha výzkumu je na ZM ČR 1:10 000, list 24-43-08, vymezena bodem: 198 mm od Z s.č.; 100 mm od J s.č.

Během záchranného archeologického výzkumu bylo prozkoumáno 6 zahloubených objektů. Všechny patřily dosud neznámému sídlišti ze starší doby bronzové. Objekty 500 a 501 byly drobné patrně kůlové jamky, objekty 502 a 505 menší jámy blíže neurčené funkce. V případě objektu 503 (prozkoumán pouze částečně – zabíhal mimo skrytou plochu) šlo patrně o nepravděpodobnou stavební jámu. Vakovitě zahloubený objekt 504 sloužil jako zásobní jáma. Ve výplních objektů 503 a 504 jsme našli malé množství keramiky a zvířecích kostí. Dle těchto nevýrazných zlomků jsme objekty časově zařadili do starší doby bronzové.

Blanka Mikulková

Resumé

Křenovice (Kat. Křenovice u Slavkova, Bez. Vyškov), Zbýšovská Straže. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KUŘIM (OKR. BRNO-VENKOV)

„Bělč“. Pozdní doba bronzová. Depot. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Východočeské muzeum v Pardubicích.

Cílem předkládaného článku je podání předběžné zprávy o dvou bronzových sekerách, nacházejících se od roku 2006 ve sbírce Východočeského muzea v Pardubicích.

V červnu roku 2006 byl panem Vítězslavem Dotzauerem z Blata při povrchové prospekci učiněn nález dvou bronzových seker. Situován byl v poloze Bělč, na parcelách č. 3118/1 – 3118/10. Obě sekery se nacházely na stejném místě, v hloubce do 20 cm od povrchu. Lze tedy usuzovat, že se jedná o depot, s největší pravděpodobností porušený orbou. V roce 2010 byly nálezy předány do sbírky Východočeského muzea v Pardubicích, kde se nacházejí pod dočasnými inventárními čísly AR5298, AR5299.

Sekera AR 5298: váha: 220 g, délka: 865 mm, šířka břitu: 45 mm. Jedná se o sekeru s tulejí a ouškem, zdobenou plastickými žebírky. Dvě rovnoběžná horizontální žebra se nacházejí v horní části, pod zesíleným obvodem tulejky, v úrovni napojení ouška. Pod nimi vybíhají z hran dvě půlkruhovitě stočená svislá žebra. Přední i zadní strana je totožná motivem, vykazuje pouze drobné odchylky v zakřivení žeber (obr. 8: 1).

Sekera AR 5299: váha: 216 g, délka: 865 mm, šířka břitu: 45 mm. Parametry dané sekery jsou téměř totožné se sekerou předchozí. Liší se pouze v detailech postranních nálitků (obr. 8: 2).

Oba artefakty nesou stopy po odlévání v podobě výrazných bočních švů, které nebyly zabroušeny ani jinak upraveny, z čehož je zřejmé, že svému účelu nikdy nesloužily. Na jejich povrchu jsou dosud patrné stopy grafitu. Výzdobou i tvarem mají nejpodobnější analogii v sekerce, která byla součástí depotu 1 z Nového Města nad Metují (Kytlicová 2007, 286, Taf. 182 C). Na rozdíl od této je však ostří kuřimských seker poněkud méně zakřivené a mírně se liší i jejich výzdoba. Rámcově lze tedy oba artefakty datovat do pozdní doby bronzové (Reinecke HB).

Na dané lokalitě se nejedná se o ojedinělý nález tohoto typu, jihovýchodně od obce byl roku 1918 objeven bronzový depot, náležející horizontu Křenůvky. Jeho součástí bylo též několik seker s tulejkou, které ale nejsou tvarově analogické (Salaš 2005, 438–440). Na katastru Kuřimi se nachází sídliště a zřejmě i pohřebiště slezské fáze kultury lužických popelnicových polí (Salaš 2005, 438–440; Podborský 1985).

Obě sekery budou předány Podhoráckému muzeu v Předklášteří u Tišnova. Z dané lokality pocházejí ještě další bronzové nálezy. Soubor, jehož zpracování je nyní ve fázi přípravy, bude následně publikován jako celek. Za zprostředkování nálezu k publikaci děkuji PhDr. Janu Jílkovi, Ph. D.

Jana Řehouňková

Literatura

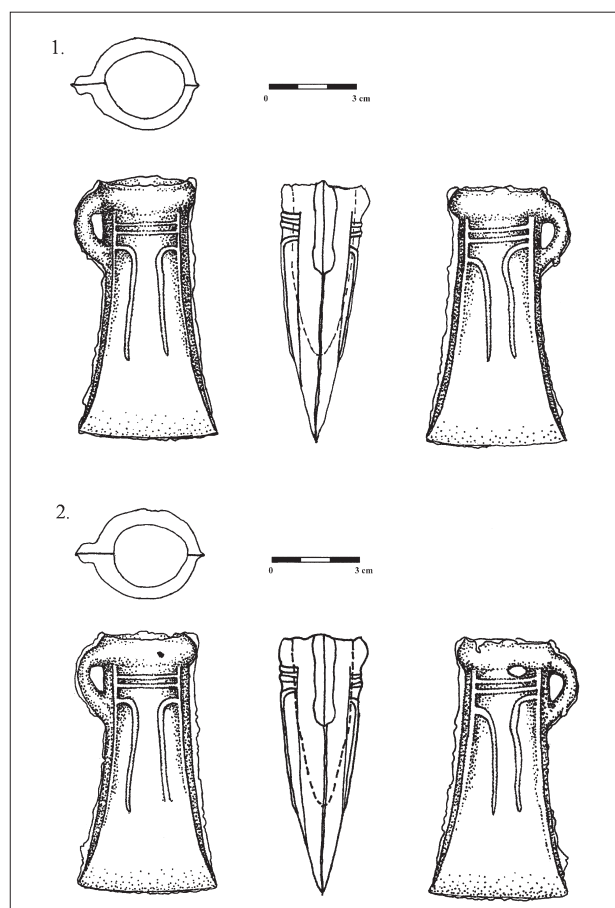
Kytlicová, O. 2007: *Jungbronzezeitliche Hortfunde in Böhmen*. Prähistorische Bronzefunde Abteilung XX, 12. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Podborský, V. 1985: Dvě plechové bronzové nádoby z Moravy. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské university*, řada archeologicko-klasická E 30, 162–167.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Resumé

Kuřim (Bez. Brno-venkov), „Bělč“. In June 2006, two socketed bronze axes were found by Mr. Dotzauer at Kuřim. Both axes were located approximately 20 cm below the ground surface. According to the current evidence, it can be assumed that artefacts were deposited in a hoard, most likely, disturbed by ploughing. The axes can be dated to the Late Bronze Age (phase Reinecke HB). The finds will be given to Podhorácké muzeum in Předklášteří u Tišnova.

Obr. 8. Kuřim. Bronzové sekery. Kresba J. Řehouňkové.
Fig. 8. Kuřim. Bronze axes. Drawn by J. Řehouňková.

LIPNÍK NAD BEČVOU (K. Ú. TRNÁVKA, OKR. PŘEROV)

„Díly“, Trnávka 4. Starší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum na této lokalitě byl vyvolán výstavbou dálnice D 1–0137 v km 97,60–98,00 a v průběhu měsíců května až září roku 2014 zde byly prozkoumány sídlištní objekty číslo 57 až 155; objekty 1 až 56 byly již zkoumány v roce 2013. Většinu objektů není možné datovat (mimo pohřební aktivity z období kultury zvoncovitých pohárů), protože jejich výplň neobsahovala materiál vhodný k jejich chronologickému zařazení do období jednotlivých archeologických kultur. Dle keramického materiálu z výplní několika mála objektů lze usuzovat, že tato lokalita byla osídlena i ve starší době bronzové.

Jakub Vrána

Resumé

Lipník nad Bečvou (Kat. Trnávka, Bez. Přerov), „Díly“, Trnávka 4. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MĚNÍN (OKR. BRNO-VENKOV)

„Rybárna“. Doba bronzová, mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během záchranného archeologického výzkumu na polykulturní lokalitě v trati „Rybárna“ (bližší popis viz oddíl Doba římská a doba stěhování národů) bylo prozkoumáno také několik zahlobených objektů, které je možné datovat do doby bronzové, dva pak do mladší etapy tohoto období. Jedná se převážně o kruhové zásobní jámy.

Ivan Čižmář, Jiří Kala, Michal Přichystal

Resumé

Měnín (Bez. Brno-venkov), „Rybárna“. Bronzezeit, Jungbronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MIKULOV (OKR. BŘECLAV)

„Kamenné“ (ppč. 4605/3). ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum provedený v roce 2014 v poloze „Kamenné“ pod oficiálním názvem „Polní cesta Tuřold“, doložil z katastru Mikulova 8 archeologických objektů, které bylo možné zařadit do starší doby bronzové (obr. 9). Zlomky typických nádob umožňují většinu objektů datovat do období únětické kultury s ojedinělými intruzemi (K 502) kultury bádenské středního eneolitu.

Archeologický záchranný výzkum potvrdil, že pod dosavadní polní cestou zůstaly uchovány situace, které byly ušetřeny terénních úprav z roku 1988, spojených s terasováním vinohradů. Provedená akce tak doplňuje starší výzkum (Peška 1991) o nové situace.

Petr Kos

Literatura

Peška, J. 1991: Starobronzová sídliště v trati Kamenné u Mikulova (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 1988, 22–24.

Resumé

Mikulov (Bez. Břeclav), „Kamenné“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 9. Mikulov. Výzkum objektů únětického sídliště.
Abb. 9. Mikulov. Die Forschung der Aunjetitzer Siedlung.

MOHELNICE (K. Ú. ÚJEZD U MOHELNICE, OKR. ŠUMPERK) **„K Újezdu“. Mladší doba bronzová. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.**

V dubnu roku 2014 byl proveden záchranný archeologický výzkum Archeologického centra Olomouc na stavbě „Cyklostezka Mohelnice – Loštice, místní část Žadlovice. Újezd u Mohelnice, místní část města Mohelnice, leží zhruba 2 km jihozápadně od Mohelnice, v úrodné oblasti Mohelnické brázdy. Plocha výzkumu se nacházela v trati “K Újezdu”, zhruba 200 m východně od posledních domů v obci, po levé straně silnice 644 vedoucí z Újezdu do Mohelnice, v nadmořské výšce 277 m. Stavba cyklostezky se nacházela v těsné blízkosti stávající komunikace a archeologické objekty byly identifikovány v délce cca 50 m. Zhruba 20 m jižním směrem od zkoumaných objektů, podél pravé strany silnice 644, protéká potok Újezdka. Místo nálezů archeologických objektů je na mapě ZM ČR 1:10 000, kladový list 14-43-19 je identifikováno těmito koordináty: 322:270 a 333:273 (měřeno v mm od ZSČ:JSČ).

Během výzkumu bylo prozkoumáno celkem 15 zahloubených sídlištních objektů (sídlištní jámy blíže neurčeného charakteru a kúlové jamky), které můžeme na základě keramického materiálu datovat do mladší doby bronzové. Nejpočetnějším archeologickým nálezem na zkoumané lokalitě byly zlomky keramiky kultury lužických popelnicových polí. V malé míře zde také byly nalezeny zlomky zvířecích kostí a mazanice.

V západní části výzkumné plochy se nacházela kulturní vrstva zkoumaná pomocí 6 sond. Kulturní vrstva obsahovala v poměrně hojném počtu keramiku datovanou do období mladší doby bronzové a doby laténské. Kulturní vrstva byla tvořena tmavou černou hlínou a její maximální zachycená mocnost byla 0,58 m.

Během povrchových sběrů provedených v době výzkumu severně od zkoumaných objektů, na poli v těsné blízkosti trasy cyklostezky, bylo nalezeno velké množství keramiky z mladší doby bronzové a doby laténské naznačující v těchto místech existenci dlouhodobějšího osídlení.

Vendula Vránová

Resumé

Mohelnice (Újezd u Mohelnice Cadastre, Šumperk District). Late Bronze Age. Lusatian Urnfield culture. Settlement. Rescue excavation.

During a rescue archaeological research in Újezd u Mohelnice 15 settlement features and a cultural layer were excavated. The features are dated back to the Lusatian Urnfield Culture. Pottery discovered in the cultural layer is dated back to the Lusatian Urnfield Culture and the La Tène Period.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLOMOUČ)

**Ulice Lesní, parc. č. 530/18. Starší doba bronzová.
Sídliště. Záchranný výzkum.**

Dne 19. listopadu 2014 proběhl drobný záchranný archeologický výzkum při akci „novostavba RD pana T. Krikla na parc. č. 530/18, k. ú. Náměšť na Hané, okr. Olomouc“ (ZM ČR 1:10 000, list 24-22-16, 448:338 od Z:J s. č.). Na skryté ploše byl zjištěn ojedinělý sídlištní objekt náležející rámcově starší době bronzové.

Pavel Fojtík

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), Lesní Gasse, Parz. Nr. 530/18. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

NEPLACHOVICE (OKR. OPAVA)

**Ulice Loděnická, parc. č. 575/9. KLPP. Sídliště.
Záchranný výzkum.**

Při realizaci rodinného domku, na parcele č. 575/9, byla při skrytce plochy zjištěna část pravěkého sídliště kultury lužických popelnicových polí. Zkoumaná lokalita se nachází při západním okraji obce v blízkosti areálu zámku Neplachovice. Svoji polohou je situována do mírného svahu s nadmořskou výškou 290 m. Je vzdálena asi 230 m od Heraltického potoka (275 m n. m.) a přibližně 700 m od pravého břehu řeky Opavy. Podloží je na lokalitě tvořeno sprašemi.

Během archeologického výzkumu bylo prozkoumáno a zdokumentováno celkem 17 objektů. Dva objekty sídlištního charakteru byly podlouhlého oválného tvaru se zahroceným dnem. Takové byly nalezeny i na vedlejší parcele zkoumané na podzim roku 2014 (viz níže oddíl Doba bronzová v tomto svazku). Svým charakterem jsou velmi podobné objektům v literatuře označovaným jako „Schlitzgruben“ (Dziegielewska 2011). Díky četnému keramickému materiálu lze sídliště datovat do období slezské fáze komplexu lužických popelnicových polí, s možným přesahem do fáze platěnické.

Jitka Štohandlová

Literatura

Dziegielewska, K. 2011: Moczydła do lnu? Nowa hipoteza dotycząca funkcji jam szczelinowych (Schlitzgruben) z epoki brązu i żelaza. In: K. Dziegielewska, Ł. Oleszczak (eds.): *Po drugiej stronie... Raporty przyjaciół – archeologów dla Wojtki Cholewy „Jonesa”*. Pękowice: Wydawnictwo i Pracownia Archeologiczna PROFIL, 101–140.

Kiecoň, M. 2014: Neplachovice, ul. Loděnická. *Přehled výzkumů* 55(1), 206.

Krasnokutská, T. 2006: Neplachovice (okr. Opava), ul. Loděnická, č. parc.: 819/5. Rkp. nálezové zprávy, č. akce 18/05. Uloženo: archiv Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Opava.

Resumé

Neplachovice (Opava District), Loděnická Street. Lausitz Urnfield culture. Settlement. Rescue excavation.

NEPLACHOVICE (K. Ú. NEPLACHOVICE, OKR. OPAVA)
Loděnická ulice. KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Na přelomu září a října roku 2014, při stavbě rodinného domu, proběhl na parcele číslo 575/11 záchraný archeologický výzkum. Zkoumaná lokalita se nachází v nadmořské výšce 290 m ve vzdálenosti cca 230 m od Heraltického potoka (275 m n. m.) a cca 700 m od pravého břehu řeky Opavy. Podloží na lokalitě tvoří hlinité spraše. Po skrytce ornice bylo nalezeno a následně prozkoumáno 13 zahloubených objektů sídlištního charakteru. Z šesti prozkoumaných objektů byl získán keramický materiál patřící komplexu lužických popelnicových polí.

Za zmínku stojí sídlištní jáma podlouhlého tvaru (300×60 cm, hl. 60 cm), která připomíná objek-

ty známé z německé literatury jako *Schlitzgruben* (Dziegielewska 2011, Marcigny 2013). Kromě keramických zlomků byl v objektu nalezen keramický přeslen. Několik objektů podobného typu bylo prozkoumáno také během archeologického výzkumu, který proběhl na jaře roku 2014 na parcele v těsné blízkosti zkoumané plochy (viz oddíl Doba bronzová v tomto svazku).

Piotr Werens

Literatura

Dziegielewska, K. 2011: Moczydła do lnu? Nowa hipoteza dotycząca funkcji jam szczelinowych (Schlitzgruben) z epoki brązu i żelaza. In: K. Dziegielewska, Ł. Oleszczak (eds.): *Po drugiej stronie... Raporty przyjaciół – archeologów dla Wojtki Cholewy „Jonesa”*. Pękowice: Wydawnictwo i Pracownia Archeologiczna PROFIL, 101–140.

Marcigny C. 2013: Les Schlitzgruben en Normandie. *Chasse, culte ou artisanat ? Les fosses « à profil en Y-V-W » : structures énigmatiques et récurrentes du Néolithique aux âges des Métaux en France et alentour. Actes de la table-ronde de Châlons-en-Champagne, 15-16 novembre 2010*. Dijon: Soc. Archéologique de l'Est de la France, 191–202.

Resumé

Neplachovice (Opava District), Loděnická Street. Lausitan Urnfield Culture. Settlement. Rescue excavation.

During a rescue archaeological research in Neplachovice thirteen Bronze Age settlement pits were examined including one possible Schlitzgrube (V-shaped pit).

ODROVICE (OKR. BRNO-VENKOV)
Intravilán. Mladší doba bronzová. Sídliště. Záchraný výzkum.

Neohlášená akce stavby rodinného domu p. Hal-fara byla náhodně objevena referentem právě v době, kdy zde byly provedeny výkopy pro základy. Při jejich kontrole bylo zachyceno celkem 22 zahloubených objektů, které byly později dokumentovány, některé byly také v rámci možností exkavovány. Poloha stavby se nachází v intravilánu obce po levé straně průtahu obcí ve směru Pohořelice – Dolní Kounice a lze ji určit na ZM ČR 1:10 000, list 34-12-03, koordináty 336:195 mm od Z:J s. č. Po uzavření dohody o provádění výzkumu bylo provedeno vzorkování objektů, při kterém se podařilo získat chudý soubor materiálu sídlištního charakteru z doby bronzové (keramika, kosti, mazanice). Výjimku tvoří zásobní jáma z mlad-

ší doby bronzové (obr. 10), která byla celá vyplněná většími i menšími keramickými zlomky a struskou a lze ji tak interpretovat jako odpadní jámu, kam byl zřejmě uklízen nepořádek z velké části sídliště.

Během výše prováděného výzkumu byla také uzavřena dohoda o provádění výzkumu při zemních pracích u rodinného domu manželů Klímových, který stál na vedlejší parcele. Jeho polohu lze určit na ZM ČR 1:10 000, list 34-12-03, koordináty 339:192 mm od Z:J s. č. Novostavba domu již byla postavena, avšak stála na místě zasypaného novověkého sklepa. Od domu vedl několik desítek metrů dlouhý výkop přípojky kanalizace, ve kterém byly zjištěny čtyři objekty datované do mladší doby bronzové.

Absence pravěkých objektů na další parcele manželů Mandzyukových (viz svazek Středověk a novověk) naznačuje konec sídlištního areálu.

Ivan Čížmář

Resumé

Odovice (Bez. Brno-venkov), Gemeinde. Jüngere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 10. Odovice. Zásobní jáma z mladší doby bronzové.

Abb. 10. Odovice. Speichergrube aus die jüngere Bronzezeit.

OLOMOUČ (K. Ú. POVEL, OKR. OLOMOUČ)

Ulice Janského, parc. č. st. 958/1, st. 958/2, 443/8. ÚK, KLPP. Pohřebiště (?), sídliště. Záchranný výzkum.

Pro lokalizaci a bližší údaje k výzkumu viz oddíl Neolit.

Poněkud nejasné jsou aktivity ve starší době bronzové. Na dně nepravidelně oválné jámy 574 (1,5×1,3 m

na povrchu podloží, u dna měla rozměry 2×0,6 m, přičemž stěny se podhlubovaly; měřitelná hloubka dosáhla 1,3 m) byly zjištěny lidské kosti, které nebyly v anatomické poloze (obr. 11). Patrně jde o druhotně narušený (vykradený?) hrob. Antropologickou analýzou (Šín 2014) bylo zjištěno, že se jedná o pozůstatky ženy věku 18–27 let, na pánevní kosti byly stopy poporodních změn. Na dvou kostech byla zaznamenána měděná patina. Podle předběžného hodnocení náleží ozdoby z bronzu a ojedinělá keramika v zásypu únětické kultuře. Stejně kultuře patří i obsah malé jamky 552 (0,5×0,3 m, zachycená hloubka 0,1 m). V ní bylo kromě miniaturní nádoby nalezeno také několik bronzových spirálek, zlomek kroužku, jantarový (?) korálek (obr. 12: 2) a drobné úlomky dětské lebky (0–6 měsíců). Charakteristická únětická jehlice pochází také ze zásypu jámy 548 (obr. 12: 4a) a klasický únětický koflík ze zásypu výkopu 500 (obr. 12: 1).

Nejčtenější sídlištní aktivity proběhly na zkoumané ploše v mladší až pozdní době bronzové. Kulturnímu komplexu lužických popelnicových polí, a to jeho slezskoplatěnické fázi (HB/C) náleží zatím s jistotou nejméně čtyři jámy (502, 550, 548, 576), keramika tohoto období byla hojně nalézána i ve zbytcích kulturní vrstvy dochované místy nad podloží. Jedná se o nepravidelné výkopy zatím blíže neurčeného účelu, mohly být vyhloubeny v souvislosti s těžbou písku, ukládáním potravin nebo s jinou činností při běžném provozu osady. Nalezená keramika je jak „domácí“, silnostěnná s neupraveným povrchem a špatně vypálená, tak i „luxusnější“, tenkostěnná, s povrchem upraveným leštěním či tuhováním a zdobeným žlábků, rýhami nebo různými výčnělky (obr. 13). Typologicky jsou zastoupeny hrnce, šálky, misky, zřejmě i amfory a poklice. Kromě nádob bylo nalezeno i několik keramických závaží, přesleny, případně kostěný hrot a zlomek bronzové jehlice bez hlavice. Konzultace k materiálu poskytla Mgr. V. Vránová, Ph. D., za což jí touto cestou děkujeme.

Hana Dehnerová, Vít Hadrava

Literatura

Šín, L. 2014: Olomouc-Povel – ulice Janského a Jeremiášova. Rok výzkumu 2013. Rkp. antropologické zprávy, č. D-893. Uloženo: Knihovna Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci.

Resumé

Olomouc (Kat. Povel, Bez. Olomouc), Janského Straße, Parzellennr. st. 958/1, st. 958/2, 443/8. Aunjetitzer Kultur, Lausitzer Urnenfelderkultur. Gräberfeld (?), Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUČ (K. Ú. NEMILANY, OKR. OLOMOUČ)

Ulice Rudolfa Chorého. VS, KLPP. Sídliště.
Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1126073.26 : 547812.29,
1126002.15 : 547727.97, 1125985.97 : 547777.58

V březnu až červnu 2014 byly prováděny při stavbách pěti nových rodinných domků podél ulice Rudolfa Chorého v Olomouci-Nemilanech záchranné výzkumy. Výzkumy navázaly na předchozí aktivity v letech 2010–2012. Na zkoumaných plochách (793 m²) bylo prozkoumáno 62 sídlištních objektů a část kulturní vrstvy s nálezy z neolitu (kultura s vypíchanou keramikou), eneolitu (kultura s moravskou malovanou keramikou, kultura se zvoncovitými poháry), starší a pozdní doby bronzové (věteřovská skupina, komplex lužických popelnicových polí), doby halštatské, latěnu, střední doby hradištní a novověku.

Během výzkumů bylo prozkoumáno 18 sídlištních objektů, především zásobnic, datovaných do období věteřovské kultury. V zásypu zásobní jámy (obj. 113) byl nalezen skelet ovce či kozy a pozůstatky keramické nádoby (amfory). Do období kulturního komplexu lužických popelnicových polí datujeme sedm objektů.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kat. Nemilany, Bez. Olomouc), Rudolfa Chorého-Straße. Věteřov Gruppe, Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KATEŘINKY U OPAVY, OKR. OPAVA)

Ulice Fügnerova, parc. č. 388/75. KLPP. Ojedinelý nález. Záchranný výzkum.

Lokalita se nalézá v inundačním terénu řeky Opavy, lokalizace: 49°56'35.21"N, 17°55'07.25"E (WGS-84).

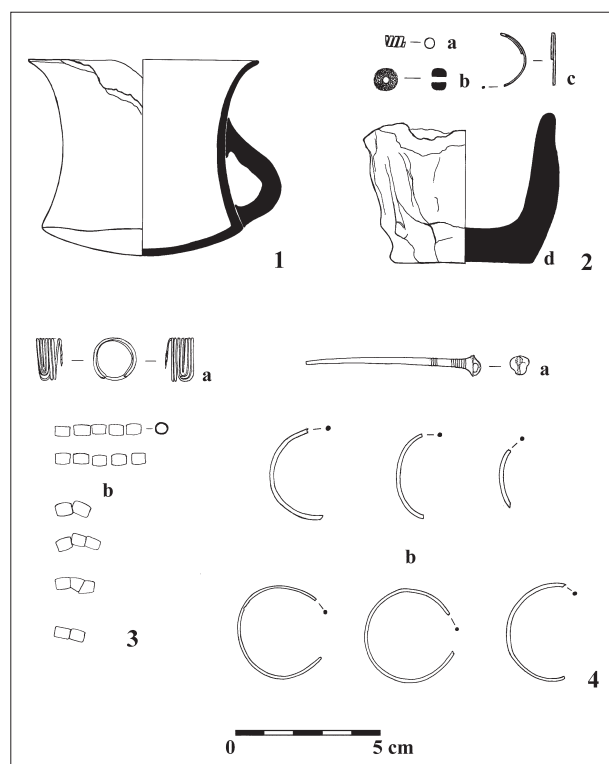
Při výstavbě rodinného domu manželů Lukešových (č. akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava 100/09) byl v liniových základových pasech, které byly hloubeny do dvou typů říční naplaveniny (jílovitého štěrku a jílovité hlíny) nalezen pravěký keramický fragment nádoby. Jednalo se o rovný vysoký okraj okřínu. Keramická hmota ostřená zejména křemenem odpovídá kultuře lužických popelnicových polí. Dále bylo z uloženin získáno několik vrcholně středověkých a novověkých keramických fragmentů. Jeden malý střep lze s jistou opatrností datovat do doby římské.

Pavel Malík

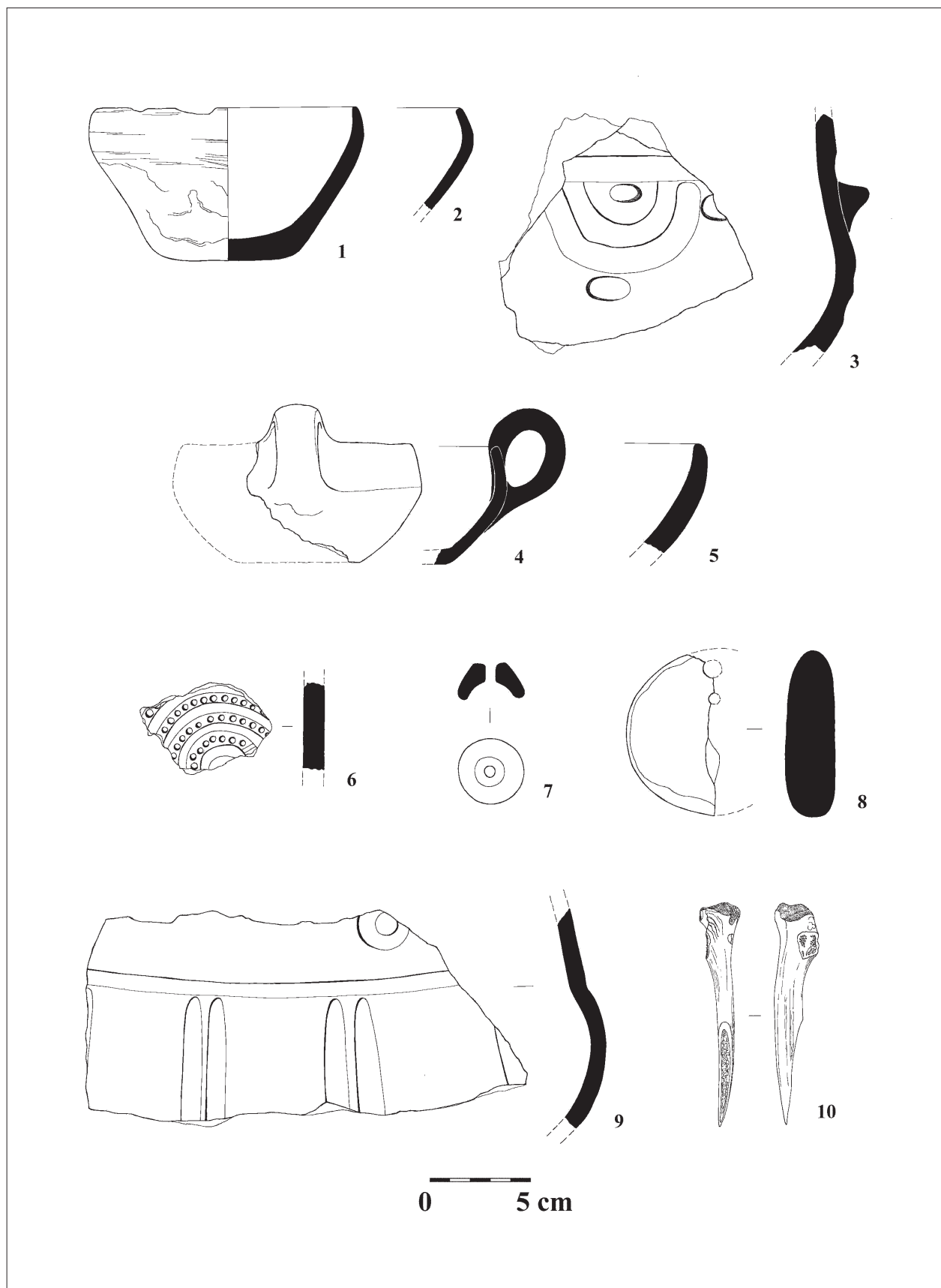
Obr. 11. Olomouc, ulice Janského. Lidské kosti na dně jámy 574. Foto V. Hadrava.

Abb. 11. Olomouc, Janského Straße. Die Menschenknochen in der Grube 574. Foto von V. Hadrava.

Obr. 12. Olomouc, ulice Janského. Ukázka nálezů únětické kultury. 1: k. 154; 2: soubor nálezů z objektu 552; 3: bronzové ozdoby z objektu 574; 4: bronzové předměty z objektu 570. Kresba M. Schindlerová.

Abb. 12. Olomouc, Janského Straße. Keramik, die Bronzefunde und die Bernsteinperle der Aunjetitzer Kultur. Zeichnung von M. Schindlerová.

Obr. 13. Olomouc, ulice Janského. Ukázka nálezů kultury lužických popelnicových polí. 1–5, 7–8, 10: objekt 502, 6: objekt 537, 9: objekt 550. Kresba M. Schindlerová.

Abb. 13. Olomouc, Janského Straße. Die Funde der Kultur der Lausitzer Urnenfelder Kultur. Zeichnung von M. Schindlerová.

Resumé

Opava (Kat. Kateřinky u Opavy, Bez. Opava), Fügnerova Straße, Parz. Nr. 388/75. Lausitzer Urnenfelderkultur. Einzelfunde. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. VÁVROVICE, OKR. OPAVA)

„Krásné pole“. Starší doba bronzová. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 27. 9. 2013 až 28. 7. 2014 byl na katastrálním území Vávrovic, v polní trati Krásné pole, realizován záchranný archeologický výzkum, související s rozšiřováním výrobního areálu firmy Mondelez a s výstavbou nové výrobní haly (více viz oddíl Eneolit).

V průběhu výzkumu bylo mimo jiné prozkoumáno 40 hrobů, které byly zařazeny do starší doby bronzové. Z uvedeného počtu bylo 28 hrobů rozdělených do 2 skupin datováno do epišňurového kulturního komplexu. První skupina sedmi hrobů se nacházela v severozápadní části hlavní zkoumané plochy. Hrobové jámy měly oválný tvar a byly delší osou orientovány ve směru západ-východ. Na dně hrobové jámy byl vždy uložen jeden jedinec ve skrčené poloze na pravém boku, hlavou k jihozápadu. Hrobovou výbavu tvořila nejčastěji jedna keramická nádoba zdobená otisky kroucené šňůry, která byla doplněná o štípanou industrii v podobě silicitového hrotu šípů, nebo kamenného sekeromlatu. V jednom hrobě byl zjištěn kroužek ze zlatého drátu o průměru 1 mm. Popsané hroby lze na základě získaných nálezů zařadit do skupiny Chloupice-Veselé.

Druhou skupinu tvořilo 21 kostrových hrobů, rozložených zhruba uprostřed hlavní zkoumané plochy, při jejím východním okraji. Hrobové jámy měly obdélný až oválný půdorys a byly orientovány delší osou ve směru sever-jih. V hrobové jámě byl vždy uložen jeden jedinec ve skrčené poloze na pravém boku, hlavou k jihu. Pro tuto skupinu hrobů byla typická velice chudá, nebo žádná hrobová výbava. Pouze v jednom případě byla získána keramická nádoba zdobená otiskem kroucené šňůry. Z několika hrobů pochází keramický přeslen, kostěný korálek nebo silicitový úštěp.

Obě skupiny zkoumaných hrobů byly od sebe vzdáleny zhruba 80 metrů.

Do starší doby bronzové byla datována také skupina 12 hrobů, které bylo možné na základě rozboru materiálu získaného z hrobových jam datovat do únětické kultury.

Mimo výše popsané bylo na lokalitě zkoumáno sídliště kultury nálevkovitých pohárů, hroby kultury se šňůrovou keramikou a kultury zvoncovitých pohárů (viz oddíl Eneolit). Dále také jeden hrob ze střední doby hradištní (viz svazek Středověk a novověk).

Jindřich Hlas

Resumé

Opava (Kat. Vávrovic, Bez. Opava), „Krásné pole“. Ältere Bronzezeit. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OSEK NAD BEČVOU (OKR. PŘEROV)

„Nadmlýnice“. Nitranská kultura, KLPP. Pohřeb, sídliště. Záchranný výzkum.

V lokalitě Osek nad Bečvou 2 v trati „Nadmlýnice“ proběhly v období od října 2012 do listopadu 2014 záchranné archeologické výzkumy, jejichž podnětem byla výstavba dálnice D1–0137 v úseku Přerov – Lipník nad Bečvou. Lokalita se nachází v mírně zvlněné krajině omezené úpatím Oderských vrchů na severu a inundací řeky Bečvy na jihu. Zkoumaný úsek leží na severním svahu protáhlého kopce orientovaného ve směru východ-západ, od severu i východu ohraničeného údolím potoka Lubeň, od jihu údolím řeky Bečvy a novodobě násypem kolejové trati. Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-13-03, těmito koordináty: 342 mm od západní sekční čáry (ZSČ) a 158 mm od jižní sekční čáry (JSČ), 341 mm od ZSČ a 165 mm od JSČ, 376 mm od ZSČ a 199 mm od JSČ, 380 mm od ZSČ a 194 mm od JSČ. GPS souřadnice (WGS-84): 49°31'2.282"N, 17°30'45.308"E; 49°31'3.482"N, 17°30'45.221"E; 49°31'15.427"N, 17°31'0.359"E; 49°31'14.859"N, 17°31'1.176"E. Nadmořská výška lokality je 234 – 258 m.

Záchranné archeologické práce na lokalitě v Oseku nad Bečvou byly zahájeny v říjnu 2012 a jednalo se o průzkum lokality prováděný pomocí menší sítě ručně skrývaných sond, s cílem zjištění stratigrafických podmínek na vytýčeném úseku stavby. Následně práce pokračovaly strojovou skrývkou lokality a pravidelným archeologickým výzkumem. Sondáží a navazujícím výzkumem se podařilo odkrýt v prostoru budoucí dálnice několik skupin objektů z různého období pravěku. Celkově bylo rozpoznáno a prozkoumáno 217 archeologických objektů.

Nejpočetněji byly zastoupeny nálezy z pozdní doby bronzové spadající svým stářím do starších fází kultury lužické. Mezi archeologickými objekty se objevily zbytky konstrukcí, které můžeme pova-

žovat za pozůstatky hospodářských staveb. V menším počtu byly objeveny objekty a movité reliкty, které lze označit za stopy nadzemních domů, či sídlištních jam. Mezi zajímavé objekty určité patří nález tří „ohrad“, tj. zbytků kruhových žlábků, jejichž funkce není jasná. Mohlo by se jednat o pozůstatky ohrad pro ustájení dobytka. Nejlépe prozkoumaný z těchto žlábků byl objeven na svahu poblíž potoka. Objekt byl prozkoumán jen z části, jednak kvůli nekompletnímu dochování, jednak kvůli přesahování ramen žlábků mimo prostor stavby. Zřejmě se jednalo o objekt kruhového tvaru s prostorem brány/vstupu, který se podařilo výzkumem zachytit a který ústl směrem k potoku. Zdokumentovaná ramena žlábků představují v podstatě několikametrové fragmenty, které byly zahlobené cca 0,10 m až 0,15 m do podloží. V místech, kde byl žlábek zapuštěný jen do kulturní vrstvy, se jeho stopy nedochovaly. Podle dochovaných úseků se lze domnívat, že se jednalo o nepříliš široký tvar, cca 0,30–0,40 m, s plochým dnem a jeho celkový průměr byl vypočítán na cca 80 m. Z prostoru ohrady směrem k potoku směřovala upravená přírodní rýha, která zřejmě plnila funkci přístupové cesty spojující ohradu či celé sídliště s údolím potoka. V zásypu rýhy byl odkryt velmi početný soubor keramických zlomků, zvířecích kostí a kamenné zlomky různého druhu a velikosti. Nečekaným nálezem byl objev fragmentu lidské lebky s uměle oddělenou týlní částí a s otvorem ve vrcholové části, která se do zásypu rýhy dostala pravděpodobně spolu s ostatním materiálem během zániku osady. Další dva kruhové tvary byly odkryty ve vzdálenosti cca 200 m východním směrem od potoka. V jejich blízkosti se nacházely i zbytky dvou kulových staveb, jednoho obydlí (?) čtvercového tvaru o rozměrech cca 4,5×4,0 m a další stavby o rozměrech cca 9,0×4,5 m, které byly v superpozici s jedním ze žlábků.

Na východní straně zkoumané plochy byly zachyceny nejdříve sondami, později podrobnějším výzkumem hluboké přírodní (?) rýhy, které měly průběh buď vrstevnicový (objekty č. 141 a 149) nebo poledníkový (objekt č. 78). Hlubší objekt č. 78 byl prozkoumán široce založenými sondami, které místy dosáhly hloubky 3 m, ovšem dno objektu se nepodařilo zachytit. Objekt byl zkoumán ve své horní části, u jižního okraje plochy výzkumu. Jáma objektu začínala pravidelným oválným výkopem a po svahu kopce směřovala k údolí potoka, kde se ztrácela u severního okraje plochy výzkumu v záplavových vrstvách potoka. Ze zásypu objektu a hlavně z jeho horních vrstev byl vyzvednut soubor keramických zlomků, drobků mazanice a zvířecích kostí, datovaných do pozdní doby bronzové. Interpretace vzniku a funkce objektu není jasná, možná se jednalo o přírodní (dnes zaniklý) pramen využívaný v pravěku jako

zdroj vody, v dnešní době se však ve výkopu objevovala pouze spodní či dešťová voda. Mohl by to naznačovat objev objektu č. 213, který byl spojený úzkým kanálem s objektem č. 78. Oba objekty ležely ihned vedle sebe, avšak jejich přesnou vzájemnou stratigrafii se prozatím nepodařilo prozkoumat. Z objektu č. 213 pochází velmi bohatý soubor keramických střepů, dokonce celé exempláře džbánek, také mazanice, zvířecí kosti i ojedinělé bronzové předměty. Střední část objektu vyplňovala silná vrstva popelovité hlíny s uhlíky. Lze soudit, že se jednalo o výrobní objekt, ve kterém k pracovnímu procesu bylo zapotřebí pravidelného přítoku vody dodávaného z objektu č. 78. Poblíž objektu 213 byly objeveny východní okraje objektů 141 a 149 o vrstevnicovém průběhu, které pokračovaly západním směrem k údolí potoka. Všechny objekty (78, 141, 149 a 213) tvořily v těch místech systém příkopu, který mohl mít zároveň i ochrannou funkci.

V místech, kde svah terasy přechází v širokou plošinu rozloženou nad údolím potoka a od východu chráněnou proti povětrným podmínkám na temeni kopce, zřejmě ležela vlastní osada lidu popelnicových polí. Výzkumem zde byla prozkoumaná kulturní vrstva silná cca 0,40 m, ze které byl vyzvednut bohatý soubor nálezů. Ve vyzvednutém materiálu převažují keramické střepy, četné fragmenty mazanice, zvířecích kostí a kamenů. Ty byly jak neopracované, často v podobě přepálených zlomků, tak i fragmenty zrnitěrek či roztěračů. V kulturní vrstvě se podařily zachytit výkopy kulových jamek a také menších sídlištních objektů. V jižním cípu menší zatáčky, budoucího dálničního odpočívadla, bylo odkryto několik větších koncentrací mazanice a sídlištních jam. Ze stejného místa pochází objev několika skrumáží keramiky (obr. 14), uložených na podloží a přikrytých kulturní vrstvou. Mezi střepy se objevila i výlevka, resp. fragment nádoby ve tvaru hlavy býka s malým otvorem vedoucím skrz zužující se hlavičku. Celou situaci lze interpretovat jako pozůstatky nadzemní stavby, ze které se nedochovaly konstrukční prvky. Při skrývce kulturní vrstvy v prostoru zatáčky byl odkryt i hliník, který byl na základě keramických zlomků datován do kultury s kanelovanou keramikou (viz oddíl Eneolit).

Přibližně 20 m východně od prostoru „zatáčky“, u jižní hrany plochy výzkumu, se podařilo během ruční skrývky, nejdříve ještě v kulturní vrstvě, odkryt dvě bronzové záušnice a několik hůře dochovaných kostí dítěte. Následné snižování vrstvy odkrylo půdorys hrobové jámy (obr. 15). V hrobovém celku se kromě zmíněných kostí dítěte a bronzových šperků v horní části našly kosterní pozůstatky dalšího dítěte, uložené přibližně v polovině hloubky hrobu. Na dně hrobové jámy byla vypreparována kostra dospělé ženy s četnými milodary.

Hrobová jáma i kostra uvnitř byly orientované podél osy východ-západ. Kostra ženy ležela na levém boku s hlavou na východ. Jako milodary zemřelé byly do hrobu uloženy tři nádoby. V prostoru nohou se nacházela mísa s původně masitým jídlem (uvnitř nádoby se dochovaly zvířecí kosti) a dále menší džbánky; bronzové šídlo a dva menší kostěné nástroje byly uloženy v okolí pasu před trupem; bronzová dýka s pohárkem se nacházely uložené za zády mrtvé a z prostoru nad hlavou pochází tři bronzové jehlice a čtyři jantarové korálky. Dalších pět jantarových korálků bylo nalezeno v kostí trupu. Pohřby zachycené při výzkumu hrobové jámy náležely třem jedincům, a to dvěma dětem, s odhadem dožitého věku dva (pohřeb 802), respektive tři roky (pohřeb 800). Na dně hrobové jámy byl uložen ženský pohřeb 801 s odhadem dožitého věku spadající do intervalu 35 až 44 let, odhad výšky postavy činí 161,31 cm ($\pm 4,49$ cm). Pánvní kosti ženy nesou stopy poporodních změn. Na skeletu byly zaznamenány stresové patologické ukazatele mající souvislost s nedostatečnou výživou v dětském věku (lineární defekty na zubní sklovině) a dále tzv. *cribra orbitalia* na stropěch obou očí. Jedná se o pórovité struktury, jež vznikají jako důsledek fatálního nedostatku vitamínu C, většinou však jde o deficienci železa v potravě či jeho malabsorpci v důsledku střevních onemocnění; tyto jevy mohou též vznikat při dlouhodobém hladovění. Zachyceno bylo dále zrcadlově lesklé obroušení kloubních ploch levého loketního a pravého i levého hlezenního kloubu jako důsledek artritických změn v kloubech (paleopatologický ukazatel označovaný jako eburnizace). Fyzické trauma bylo zjištěno na levé klíční kosti. Jedná se o dislokovanou, kompletně zhojenou zlomeninu s apozičním srůstem (během hojení došlo k výraznému zkrácení o 27 mm). Mechanismem vzniku traumatu bývá nejčastěji nepřímý pád na rameno, bok, záda, či přímý úder na horní hranu ramene. Následkem špatného zhojení došlo k omezení hybnosti v ženině ramenním kloubu, a to zejména v rozsahu pohybů při předpažení, vzpažení a rotačních pohybech. Zranění se zřejmě projevilo i na fyziognomii ženy, ramenní kloub byl výrazně přimknut k tělu. S největší pravděpodobností se jedná o nitranský pohřeb se silnými únětickými vlivy. Poloha kostry odpovídá nitranskému ritu, keramické nádoby mají ovšem analogie ve staroúnětické keramice.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Osek nad Bečvou (Bez. Přerov), „Nadmlýnice“. Nitra Kultur, Lausitzer Urnenfelderkultur. Grab, Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 14. Osek nad Bečvou. Zrekonstruované nádoby.
Abb. 14. Osek nad Bečvou. Rekonstruierte Gefäße.

Obr. 15. Osek nad Bečvou. Hrob ženy.
Abb. 15. Osek nad Bečvou. Der Frauengrab.

PLAVEČ (OKR. ZNOJMO)

„Bažant horní“, Mladší doba bronzová. Depot. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Jihomoravské muzeum ve Znojme.

Místo nálezů se nachází u obce Plaveč (okr. Znojmo) na parcele č. 2048/1, v bodu na souřadnici S-J-TSK 48.9264589 N:16.0716031 E.

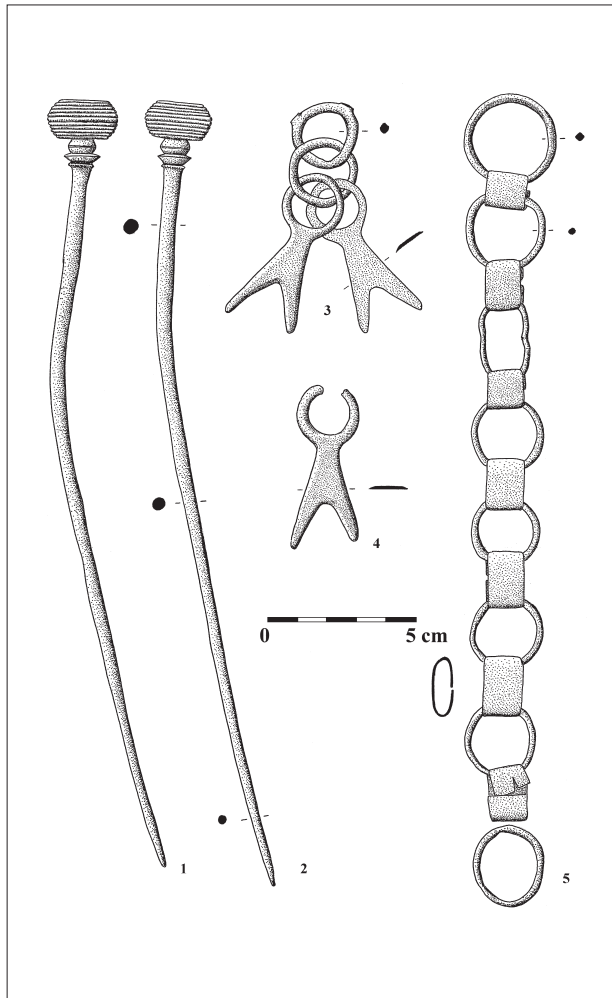
V květnu a červnu roku 2014 proběhl záchranný archeologický výzkum spojený s výstavbou nové kanalizace pro obec. Skryta byla trasa vedoucí podél pravé strany komunikace č. 399 z obce Plaveč do obce Únanov. Porušená archeologická situace byla zachycena za použití detektoru kovů nedaleko Božích muk (p. č. 2048/1, k. ú. Plaveč). V pravděpodobné sídlištní jámě, jejíž maximální hloubka se pohybovala kolem 80 cm, byl vedle charakteristického sídlištního

keramického materiálu zachycen soubor bronzových předmětů. Depot se skládal ze dvou dlouhých jehlic s kulovitou hlavicí zdobenou obvodovými rýhami, z řetízku, jehož kroužky jsou spojeny plíškovými svorkami, dále ze dvou závěsků v podobě vlaštovčího ocásku zavěšených na kroužku a z třetího poškozeneho (obr. 16). Analogie k nálezům můžeme hledat v západní Evropě (Francie, Německo), a zároveň jej přiřadit k vzácným exemplářům z Čech a Moravy.

Alena Nejedlá

Resumé

Plaveč (Bez. Znojmo), „Bažant horní“. Jüngere Bronzezeit. Depot. Rettungsgrabung. Einlagerung der Funden: Südmährisches Museum in Znam.

Obr. 16. Plaveč. Depot. Mladší doba bronzová. Kresba R. Hetflaiš.

Abb. 16. Plaveč. Depot. Jüngere Bronzezeit. Zeichnung von R. Hetflaiš.

PODOLÍ (K. Ú. PODOLÍ U BRNA, OKR. BRNO-VEKOV)

„Příčný“. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2014 pokračoval výzkum v návaznosti na postupující zástavbu odkyvem východní okrajové části sídelního areálu únětické kultury v areálu firmy Amar. Díky převažující akumulaci souvrství v těchto místech mohla být ručně snižována konzervovaná původní kulturní vrstva s početnými nálezy, zahloubené objekty reprezentovalo pouze několik sloupových jamek. Při dostavbě haly na západním okraji sídelního areálu byl dokumentován jediný zahloubený objekt.

David Parma

Resumé

Podolí (Kat. Podolí u Brna, Bez. Brno-venkov), „Příčný“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (K. Ú. KRASICE, OKR. PROSTĚJOV)

„Višňovce“, parc. č. 258/6. Střední doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Dne 6. ledna 2014 proběhl drobný záchranný archeologický výzkum při akci „novostavba RD pana Petra Konšela na parc. č. 258/6, k. ú. Krasice, obec Prostějov-Krasice, okr. Prostějov“ (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-12, 115:345 od Z:J s. č.). Výkopy základových pasů narušily sídlištní objekt příslušející nejmladšímu vývojovému úseku mohylové kultury střední doby bronzové, jehož výplň poskytla mj. i dvě rekonstruovatelné keramické nádoby a hliněné závaží tkalcovského stavu (obr. 17).

„Višňovce“, parc. č. 257/6. Mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Dne 10. února 2014 proběhl drobný záchranný archeologický výzkum při akci „novostavba RD pana Karla Polzera na parc. č. 257/6, k. ú. Krasice, obec Prostějov-Krasice, okr. Prostějov“ (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-12, 115:347 od Z:J s. č.). Výkopy základových pasů protuly sídlištní objekt náležející patrně lužické kultuře mladší doby bronzové.

„Višňovce“, parc. č. 257/5 a 258/5. Mladší až pozdní doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Dne 6. května 2014 proběhl drobný záchranný archeologický výzkum při akci „novostavba RD manželů Pikhartových na parc. č. 257/5 a 258/5, k. ú. Krasice, obec Prostějov-Krasice, okr. Prostějov“ (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-12, 115:343 od Z:J s. č.).

Výkopy základových pasů protnulý na nálezy velmi chudobnou sídlištní jámu datovatelnou jen rámcově do éry komplexu lužických popelnicových polí.

Pavel Fojtík

Resumé

Prostějov-Krasice (Bez. Prostějov), „Višnovce“. Mittlere Bronzezeit – Mitteldonauländische Hügelgräberkultur, Jüngere Bronzezeit und Spätbronzezeit – Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 17. Prostějov-Krasice. Výběr keramiky (mohylová kultura).

Abb. 17. Prostějov-Krasice. Auswahl der Keramik (Hügelgräberkultur).

PŘÍSNOTICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Ulice Za Humny. Mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranným archeologickým výzkumem při stavbě vodovodu pro dům p. Mikuly (bližší popis viz svazek Středověk, novověk) byl zdokumentován objekt, ze kterého pocházejí zlomky keramiky z mladší doby bronzové.

Ivan Čižmář

Resumé

Přísnovice (Bez. Brno-venkov), Za Humny. Jüngere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

SENICE NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

Sokolská ulice. Nitranská kultura. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1116619.27:558585.21

V září a říjnu 2014 byl proveden archeologický výzkum při rekonstrukci silnice v ulici Sokolská. Před barokní kaplí sv. Josefa narušila stavba dosud neznámé kostrové pohřebiště nitranské kultury. V pěti hrobových jamách byli pohřbeni jedinci ve skrčené poloze na pravém či levém boku s orientací ve směru západ-východ a východ-západ. V poměrně chudé výbavě hrobů se objevují zlomky měděných artefaktů (jehlice s roztepanou a znovu svinutou hlavici, kroužky), kostěné a fajánsové korálky, štípaná industrie, kostěná industrie (šídla) a jedna keramická nádoba. V nejbohatším hrobu (H3) byly u skeletu mladé ženy vypreparovány kostěné korálky (683 ks) tvořící několikanásobnou šňůru. Další nálezy i zlomky lidských kostí byly objeveny v novověké kulturní vrstvě mimo hrobové jámy.

Marek Kalábek

Resumé

Senice na Hané (Bez. Olomouc), Sokolská-Straße. Nitra Kultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

STAVENICE (OKR. ŠUMPERK)

Les Doubrava - severozápadně od mohylníku, parc. č. 629/28. KLPP. Sídliště. Povrchový průzkum.

Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, přír. č. 26/2013 a 13/2014.

Při povrchových prospekcích s využitím detektorů kovů (2011 až 2014) v lese Doubrava u Mohelnice v okolí známého mohylníku lužické kultury (Nekvasil 1978, 56–68) západně vrchu Bradlec (v SAS pod č. 14-43-20/6) byla v poloze cca 200-300 m severozápadně od pohřebiště identifikována plocha o průměru několika desítek metrů s nálezy z mladší doby bronzové (ZM 10 14-43-20, 395:303, 390:314, 397:322, 405:317 od Z:J s. č.). Jednalo se jak o kovové artefakty (zlomek bronz. srpů, zlomek břitvy neurčitelného nástroje, slitky mědi či bronzu) získané detektorem, tak i o zlomky keramiky a mazanice, vyzvednuté z vývrátů stromů. Všechny nálezy byly zaměřeny pomocí ruční stanice GPS, větší kusy mědi/bronzu (analýzy ještě neprovedeny) pak i geodeticky. V širším okolí se dále podařilo nalézt bronzovou jehlici a břitvu.

K ověření situace, zda jde pouze o jednotlivé ztrátové předměty či o lokalitu, byla ve dnech 8. – 9. 10. 2013 provedena malá sonda (1×1 m) v místě nálezu jednoho z větších kusů mědi či bronzu. Pod svrchní lesní zemínou se v celé ploše sondy nacházela cca 20 cm silná vrstva (kulturní?) s výskytem artefaktů (zlomky keramiky a mazanice). Další vrstva, mocná cca 10–15 cm, byla již zčásti promíšená s podloží a na nálezy chudší. Podloží tvořené žlutohnědou jílovitou zemínou začínalo v hloubce 35–40 cm a do něj byl zahlouben v zá-

padní části sondy objekt (sídlištní jáma?). Sonda byla také geodeticky zaměřena (geodetická firma Vozda s. r. o. Šumperk: JTSK – 564247.89, 1100018.00, 314.76 m. n. m.; WGS84 – 49°46'12.878" N, 16°59' 7.647" E).

Nalezenou keramiku lze předběžně přiřadit lužické kultuře mladší doby bronzové. Podařilo se tak zjistit dosud neznámou sídlištní polohu lužické kultury a poodhalit tak záhadu existence dosud zdánlivě osamělého mohylníku uprostřed lesa Doubravy.

Jakub Halama

Literatura

Nekvasil, J. 1978: Mohylníky lužické kultury na Moravě. *Památky archeologické* 69, 52–116.

Resumé

Stavenice (Bez. Šumperk), Wald Doubrava – nord-westlich von Hügelgräberfeld, Parz. Nr. 629/28. Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Siedlung. Oberflächenforschung. Einlagerung der Funden: Heimatkundenmuseum im Šumperk, Zuwachs. Nr. 26/2013, 13/2014.

SYROVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Malé pole“. Mladší až pozdní doba bronzová (KSPP). Sídliště. Záchranný výzkum.

V dubnu roku 2014 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum na parcelách č. 1129/2 a 1054/1 v jihovýchodním cípu polní tratě „Malé pole“ v souvislosti s výstavbou nového zemního vodojemu. Uvedená trať přiléhá k severnímu okraji intravilánu Syrovic, přičemž předmětná novostavba zemního vodojemu byla situována při západní straně místní cesty, která směřuje od asfaltové komunikace v ulici Márovna přes potok Syrůvka k nedalekému areálu bývalého zemědělského družstva a tvoří její severovýchodní hranici. Lokalita se nachází v nadmořské výšce okolo 226 m, na úpatí mírného jižního až jihovýchodního svahu, jenž se zvedá po pravé straně koryta potoka Syrůvka. Její přesná poloha je na ZM ČR 1:10 000, listu 24-34-19 určena krajními body o souřadnicích 127:255, 128:253, 130:254 a 129:256 mm od Z:J s.č.

V celém půdorysu nového zemního vodojemu byly zjištěny kulturní vrstvy obsahující materiál z různých etap pravěku (viz oddíly Neolit a Eneolit) a z raného středověku (Přichystal v tisku). Část ze získaných zlomků keramických nádob bylo možné rámcově zařadit do kultury středodunajských popelnicových polí. Stejněmu období náleží také jedna z odkrytých

zásobních jam. Osídlení prostoru nositeli velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí bylo již dříve doloženo povrchovými sběry (Salaš 1989, 108).

Michal Přichystal

Literatura

Přichystal, M. v tisku: Syrovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 56(2).

Salaš, M. 1989: Doba bronzová. In: L. Belcredi (a kol.): *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov, 83–125.

Resumé

Syrovice (Bez. Brno-venkov). Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Malé pole“ wurden Kulturschichten entdeckt. In dieser Schichten wurden auch die urnenfelderzeitlichen Keramikscherben gefunden. Zusätzlich wurde eine Vorratsgrube der mitteldanubischen Urnenfelderkultur untersucht.

TETČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Palackého ulice. KSPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí silnice II/394 v obci Tetčice proběhl od dubna do října 2014 záchranný archeologický výzkum, který byl proveden pod záštitou Archeologického ústavu Moravského zemského muzea. Záchranným archeologickým výzkumem bylo doloženo osídlení KSPP, konkrétně velatické kultury. Výkop byl situován v intravilánu obce na ulici Palackého, nedaleko temene svahu sklánějícího se k severu. Odkryta byla západní polovina objektu oválného půdorysu o délce 1 m, v dochované šířce 0,4 m a mocnosti 0,4 až 0,5 m. Východní část sídlištní jámy byla poničena dřívějšími recentními přípojkami z 60. až 80. let 20. století. Materiální náplň jámy tvořila pouze keramika.

Osídlení z doby bronzové je na katastru obce Tetčice známo od první poloviny 20. století. Od té doby zde byly zjištěny doklady sídlištních i funerálních aktivit (Říhovský 1962; 1966; Hájek, Zeman 2004). Během zmíněného záchranného výzkumu se však podařilo zachytit novou, dosud nepublikovanou lokalitu.

Zdeněk Hájek, Alžběta Červeková

Literatura

Hájek, Z., Zeman, T. 2004: Tetčice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 45 (2003), 161.

Říhovský, J. 1962: Sídliště z počátku mladší doby bronzové v Tetčicích. *Archeologické rozhledy* 14, 464–470, 487.

Říhovský, J. 1966: Lužické pohřebiště v Tetčicích u Rosic. *Archeologické rozhledy* 18, 263–269.

Resumé

Tetčice (Brno-venkov District). A settlement feature was found during the rescue excavation in Palackého Street. The feature contained only several pieces of pottery which could be connected with Middle-Danubian Urnfield culture (Velatice phase).

TVAROŽNÁ (OKR. BRNO-VEŇKOV)

„Santon“, ppč. 1101/1, 1101/2. ÚK. Výšinné sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum, provedený v roce 2014 v rámci akce „Tvarožná – Úpravy kaple“, prokázal v trase budovaných liniových výkopů přítomnost pravěké keramiky, kterou bylo možné podle výsledné determinace spojit s obdobím únětické kultury starší doby bronzové. Jednotlivé nálezy pochází z kulturní vrstvy, a to z uložení *in situ* i postupně samovolně nebo uměle redeponované směrem po svahu dolů do příkopovité sníženiny u vnitřní strany prvního valu/terasy z období novověku (srov. Čižmář 2004, 248–249). Nová zjištění jenom potvrzují, že na vrcholku návrší se ve starší době bronzové nacházela únětická osada (Čižmář, Geisler 1993).

V oblasti jihovýchodně vodojemu (WGS-84: 49.1874933N, 16.7629658E), který se nachází na jihozápadním úpatí Santonu, bylo referentem sesbíráno několik zlomků pravěké keramiky hlásící se snad do období neolitu.

Petr Kos

Literatura

Čižmář, M. 2004: *Encyklopedie hradišť na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri.

Čižmář, M., Geisler, M. 1993: Příspěvek k poznání výšinných sídlišť únětické kultury na Moravě. *Acta musei moraviae, scientiae sociales* 78(1-2), 51–57.

Resumé

Tvarožná (Bez. Brno-venkov), „Santon“. Aunjetitzer Kultur. Hochsiedlung. Rettungsgrabung.

ÚVALNO (OKR. BRUNTÁL)

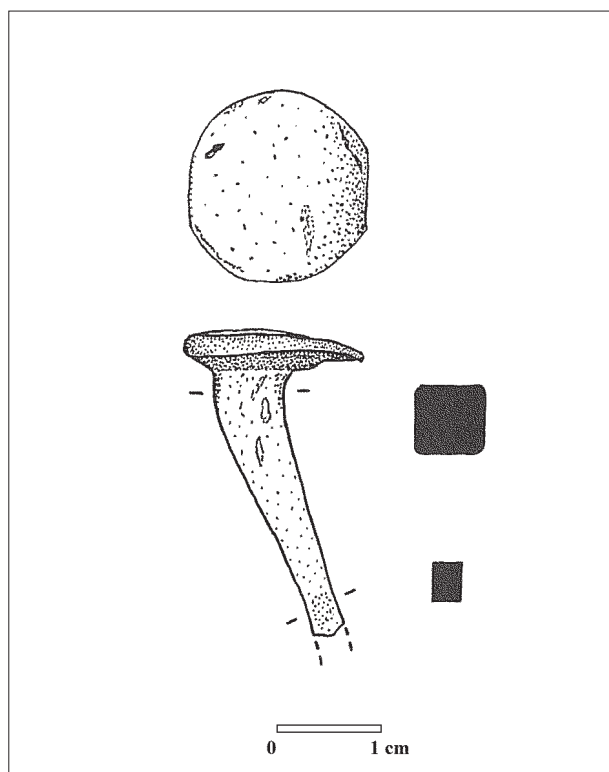
Extravilán. Doba bronzová. Bronzová jehlice. Náhodný nález.

Jehlici nalezl Ludvík Sosín při pochůzce po poli pomocí detektoru kovů Whites prizm 4 na podzim roku 2014, a to východně od železniční trati Krnov – Opava, severně od železniční zastávky Úvalno v hloubce do 20 cm. Nález lze tedy klasifikovat jako povrchový sběr.

Jedná se o horní část hřebíkovité jehlice (obr. 18). Plochá kruhová hlavice má průměr 18–19 mm. Jehla čtvercového až obdélníkového průřezu je dochována v délce 30 mm, na hlavici je připojena excentricky. Tloušťka jehly je u hlavice 7×7 mm, v místě ulomení 4×3 mm. Povrch je pokryt souvislou černozelelou patinou.

Je otázkou, zda lze tento nález dát do souvislosti se staršími nálezy z blízkých Braníc (část na české straně státní hranice, k. ú. Úvalno). Karger (1922, 16) tyto nálezy datuje od starší až po mladší dobu bronzovou. Jehlice je uložena ve sbírkách Městského muzea Krnov.

Svatopluk Bříza, Ludvík Sosín

Obr. 18. Úvalno. Fragment bronzové jehlice. Kresba S. Bříza.

Abb. 18. Úvalno. Fragment der Bronzenadel. Zeichnung von S. Bříza.

Literatura

Karger, V. 1922: Předhistorické badání ve Slezsku a výstava před- a prvohistorických starožitností v Zem. museu slezském. *Věstník Slezského zemského musea v Opavě* 1, 7–31.

Resumé

Úvalno (Bez. Bruntál), Außenbereich. Bronzezeit. Bronzenadel. Einzelfund.

VŘESOVICE (K. Ú. VŘESOVICE U PROSTĚJOVA, OKR. PROSTĚJOV) „Vřesovská“. ÚK. Kruhový příkopový areál. Zjišťovací výzkum.

Lokalita byla objevena v roce 1989 leteckými prospekciemi M. Báľka, který na zoraném poli severozápadně dnešních Vřesovic (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-17, širší okolí bodu o souřadnicích 469 mm od Z a 104 mm od J sekční čáry) zjistil tři paralelní

tmavěji zbarvené do oblouku se stáčející pruhy (Báľek 1993, 133, Tab. 15:1). Uvedený jev byl patrný i při pozemním průzkumu – povrchovým sběrem na celé jeho ploše byly tehdy získány většinou atypické zlomky keramiky, které nedovolily spolehlivěji časově zařadit osídlení místa a jeho vztah k zachycené „fortifikaci“. Již v roce 2013 se díky Archeologickému centru v Olomouci podařilo na cca polovině lokality provést geofyzikální měření, které značně zpřesnilo výše nastíněné a dosud jen velmi kusé poznatky, a které bylo právě v roce 2014 dokončeno (Dr. A. Northe, Martin Luther Universität Halle). Získaná data bylo vhodné doplnit drobnou sondáží – řezem skrze jednotlivá pásma ohrazení sestávajícího z trojice soustředných příkopů o maximálním vnějším průměru cca 180 m – za účelem získání relevantních podkladů k datování zjištěného areálu, což bylo i primárním cílem tohoto zjišťovacího výzkumu.

Vlastní terénní odkryv (obr. 19) byl prováděn pod záštitou Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., ve spolupráci s výzkumným týmem pedagogů a studentů Martin Luther Universität Halle a Univerzity Palackého v Olomouci, za partnerské spoluúčasti Archeologického centra v Olomouci. Jednalo se

Obr. 19. Vřesovice. Průběh archeologických prací.

Abb. 19. Vřesovice. Verlauf der archäologischen Arbeiten.

o ruční skrývku plochy rozměrů 35×2 m a následný řez jednotlivými pásmy ohrazení v šířce 1 m. Výzkum byl veden s maximálním možným důrazem na metodiku – výplně byly odebírány ručně a selektivně přesívány na sítěch, závěrem byly odebírány vhodné vzorky na přírodovědné analýzy. Nedílnou součástí odkryvu byla pečlivá kresebná a fotografická dokumentace i průběžné geodetické měření – způsob odkryvu odpovídal nárokům na systematické univerzitní výzkumy vedené našimi německými kolegy. Již předběžné výsledky tohoto zjišťovacího výzkumu zcela splnily jeho účel, kterým bylo prvotní bližší poznání podoby vřesovického příkopového areálu a jeho spolehlivější datování. Lze konstatovat, že se jedná o jeden z největších dosud prokázaných „kruhových příkopových areálů“ únětické kultury, a to nejen na Moravě, ale ve středoevropském prostoru vůbec – získané poznatky budou, po svém komplexním vyhodnocení, nepochybným přínosem pro archeologii doby bronzové nejen u nás, ale i v zahraničí.

*Miroslav Daňhel, Pavel Fojtík, Andreas Northe,
Jaroslav Peška*

Literatura

Bálek, M. 1993: Výsledky leteckého snímkování na Moravě v roce 1989. *Přehled výzkumů 1989*, 132–135, Tab. 15–17.

Resumé

Vřesovice (Kat. Vřesovice u Prostějova, Bez. Prostějov), „Vřesovská“. Aunjetitzer Kultur. Kreisgrabenanlage. Suchgrabung.

ZAJEČÍ (OKR. BŘECLAV)

„Babeschölzel“. Sídliště. Starší doba bronzová. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu mokřadu v Zaječí (bližší popis viz oddíl Doba laténská) se podařilo prozkoumat zahloubený sídlištní objekt kruhového půdorysu, na jehož šterkopísčitém dně se nacházela rozbitá nádoba datovaná do starší doby bronzové.

Ivan Čižmár

Resumé

Zaječí (okr. Břeclav), „Babeschölzel“. Siedlung. Ältere Bronzezeit. Rettungsgrabung.

ZLÍN (K. Ú. MALENOVICE U ZLÍNA, OKR. ZLÍN)

Ulice Švermova. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu podzimních měsíců roku 2014 (22. 10. až 19. 11. 2014) proběhl záchranný archeologický výzkum při stavbě „Sídliště Malenovice. Rozšíření distribuční sítě CZT Malenovice – Křižovatka“ (viz take oddíl Neolit). Na jednom z vertikálních profilů v zahradě malenovické základní školy, kde trasa rekonstrukce teplovodu končila, byl zjištěn také objekt datovaný rámcově do doby bronzové. Zjištěné osídlení z doby bronzové tvoří v centru místní části města Zlína – Malenovic dosud nepopsanou komponentu. Další, shodně datovaný objekt, byl zachycen v závěru roku 2014 jen o několik metrů dále při stavbě kanalizace k místní Základní škole.

V závěru roku 2014 (18. 11. až 5. 12. 2014) proběhl záchranný archeologický výzkum při stavbě „Základní škola Zlín, Komenského 78, Zlín-Malenovice – kanalizace splašková vč. LT“ (viz také svazek Středověk, novověk). Mimo dva objekty datované do středověku byl na vertikálním profilu výkopu pro kanalizaci zdokumentován a ověřován i jeden objekt, spadající rámcově do doby bronzové. Objekt podobného charakteru, taktéž datovaný rámcově do doby bronzové, byl na podzim roku 2014 zjištěn opodál (cca 30 m) při přeložce teplovodu.

„Zadní mezicestí“. Mladší doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V jarních měsících roku 2014 byl proveden v poloze „Zadní mezicestí“ záchranný archeologický výzkum na stavbě „Plnicí stanice CNG E.ON Malenovice“. Jednalo se o rozsahem menší liniovou stavbu s jediným větším výkopem v podobě základu pro kompresor (ZM ČR 1:10 000, list 25-31-24, v linii mezi koordináty 228:97 a 239:79 mm od Z:J s. č.). Lokalita se nachází na západním okraji obchodní zóny (CENTRO Zlín, MAKRO, atd.) mezi OC MAKRO a čerpací stanicí MAKRO. Díky mohutné stavební aktivitě předešlých let zde v minulosti bylo na okolních parcelách zkoumáno rozsáhlé polykulturní sídliště (viz např. Kohoutek 1996; 2004; 2006; Kohoutek, Langová 1998; 2000, 118; Šmíd 2005), jehož počátky sahají do neolitu a v podstatě nepřetržitě byl prostor levobřežní terasy řeky Dřevnice před ústím do řeky Moravy osídlován až do raného středověku. V průběhu záchranného archeologického výzkumu se podařilo v roce 2014 zachytit a částečně prozkoumat celkem 2 archeologické objekty, které lze interpretovat jako běžné sídlištní jámy. Jeden ze zachycených objektů lze datovat na základě nepočetného a značně fragmentárního keramického souboru pouze rámcově

do období pravěku, druhý objekt pak díky poměrně bohatému keramickému souboru na počátek období popelnicových polí.

Miroslav Popelka

Literatura

Kohoutek, J. 1996: Počátky a rozvoj regionálního bádání na Zlínsku. *Archeologické rozhledy* 48, 559–563.

Kohoutek, J. 2004: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). *Přehled výzkumů* 45, 133–134, 163, 180, 248–249.

Kohoutek, J. 2006: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). *Přehled výzkumů* 47, 118, 291.

Kohoutek, J., Langová, J. 1998: Sídliště kultury popelnicových polí ve Zlíně – Malenovicích. *Pravěk NŘ* 1997/7, 293–307.

Kohoutek, J., Langová, J. 2000: Zlín (k. ú. Malenovice u Zlína, okr. Zlín). *Přehled výzkumů* 41 (2000), 118, 131, 140–141.

Šmíd, M. 2005: Zlín (k. ú. Malenovice, okr. Zlín). *Přehled výzkumů* 46, 229–230, 252, 266, 275, 318.

Resumé

Zlín (Kat. Malenovice u Zlína, Bez. Zlín), „Švermova Straže“. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Zlín (Kat. Malenovice u Zlína, Bez. Zlín), „Zadní mezicestí“. Jüngere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŽAROŠICE (OKR. HODONÍN)

„Vrchní mlýn“. Doba bronzová, ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Místo nálezů je v souřadnicovém systému S-JTSK určeno bodem y = 573904.59; x = 1179506.23.

V roce 2014 bylo během záchranného archeologického výzkumu při pokládání produktovodu na katastrálním území Uhřic a Žarošic zjištěno a prozkoumáno celkem 21 do podloží zahloubených sídlištních objektů a jeden kostrový hrob (viz také oddíl Doba římská a Uhřice v oddílu Eneolit).

V trati „Vrchní mlýn“ v Žarošicích byla dále prozkoumána část sídliště (minimálně 5 objektů) ze starší doby bronzové (2000–1550 př. n. l.). Jednalo

se o běžné sídlištní jámy, buď neurčitého nebo zásobního charakteru. V jejich výplních se nacházela řada keramických nálezů a zvířecích kostí. Ojediněle byl nalezen i štípaný kamenný nástroj či zlomek zrnotěrky.

Marek Lečbých

Resumé

Žarošice (Hodonín District), „Vrchní mlýn“. A part of Únětice Culture settlement was excavated during a rescue excavation in 2014.